

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра японської філології

Кваліфікаційна робота магістра з японської філології на тему:
«Особливості японського політичного дискурсу: лексико-семантичний і
лінгвокультурний аспекти»

Допущено до захисту

студентки групи МФЯп 59-19

«___» _____ року

факультету сходознавства

освітньо-професійної програми Японська мова і література, англійська мова та методика їх викладання

за спеціальністю 035 Філологія

спеціалізацією 035.069 Східні мови та літератури (переклад включно), перша – японська

Пеліванової Євгенії Дмитрівни

Завідувач кафедри

Науковий керівник:

японської філології

кандидат філологічних наук, доцент
Пирогов Володимир Леонідович

_____ Кравець К. П.

Національна шкала _____

Кількість балів _____

Оцінка ЄКТС _____

КИЇВ – 2020

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ	3
ВСТУП	4
РОЗДІЛ 1. ПОЛІТИЧНИЙ ДИСКУРС ЯК МОВНЕ ЯВИЩЕ	8
1.1. Поняття «дискурсу» та «політичного дискурсу». Співвідношення понять «політичний дискурс» і «мова політики»	8
1.2. Характерні ознаки політичного дискурсу	11
1.3. Функції політичного дискурсу	16
Висновки до розділу 1	18
РОЗДІЛ 2. ІСТОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ВИВЧЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ	19
2.1. Історія вивчення політичного дискурсу в мовознавстві	19
2.1.1. Періодизація та зачатки вчення про політичний дискурс	19
2.1.2. Політична лінгвістика першої половини ХХ століття	23
2.1.3. Сучасний етап розвитку науки про політичний дискурс	27
2.2. Методи та напрями лінгвістичних досліджень політичної комунікації	31
Висновки до розділу 2	35
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ЯПОНСЬКОГО ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ НА ПРИКЛАДІ ПУБЛІЧНИХ ВИСТУПІВ ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ	36
3.1. Лексико-семантичні особливості японського політичного дискурсу	36
3.1.1. Лексико-граматичні засоби маніпулятивних тактик	36
3.1.2. Питальні конструкції як медіатори конфліктів та маркери диспуту	47
3.2. Лінгвокультурні особливості японського політичного дискурсу	60
Висновки до розділу 3	68
ВИСНОВКИ	69
要約	73
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	75
СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ	84
ДОДАТКИ	88

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ СКОРОЧЕНЬ

ПД — політичний дискурс

ПЛ — політична лінгвістика

ПМ — політична мова

ПК — політична комунікація

ПТ — політичний текст

ЯПД — японський політичний дискурс

ВСТУП

В умовах постійного розвитку та поглиблення інтернаціональних стосунків особливого значення набуває міжнародна комунікація. Формами її реалізації вважають переговори, дискусії, виступи з офіційними заявами та взагалі будь-яку мовленнєву діяльність політиків і дипломатів. Зрозуміло, що в кожній окремій мові подібна комунікація відтворюється в певних рамках, зокрема – політичного дискурсу.

Політичний дискурс (ПД) – поняття складне та багатогранне. Ним визначають і мовну практику, і соціальний устрій тої чи іншої країни. Усвідомлюючи символічну функцію мови, ПД розглядають філософи та культурологи, історики й семіотики, проте власне лінгвістиці бракує досліджень, присвячених цій темі. Звичайно, поняття «дискурс» та «політична мова» зустрічаються у працях багатьох вітчизняних (М.В. Ільїна, О.Й. Шейгал, О.М. Баранова, Г.Г. Почепцова, Г.А. Орлова та ін.) і зарубіжних мовознавців (Т.А. ван Дейка, Р. Барта, М. Фуко, Ю. Хабермаса), але дуже рідко можна зустріти відповіді на наступні питання: в який спосіб політичний дискурс репрезентує соціальну та культурологічну дійсність? Як саме мовленнєві стратегії ПД реалізуються на лінгвальному рівні? Та яким чином інтенції політичної промови відображаються в лексико-семантичному аспекті? Матеріалів же щодо японського політичного дискурсу (ЯПД) обмежена кількість, відкритим залишається питання його лексико-семантичних та лінгвокультурних особливостей. Саме це і визначає *актуальність* даної дипломної роботи.

Мета роботи полягає у з'ясуванні специфіки японського політичного дискурсу в лексико-семантичних та лінгвокультурологічних аспектах на прикладі публічних виступів (відеоматеріали, транскрибування) політичних діячів Японії.

Відповідно до поставленої мети вважаємо за необхідне вирішити такі **завдання**:

- 1) окреслити поняття «політичного дискурсу» та співвіднести його з «мовою політики»;
- 2) визначити основні параметри (структуруючі, типологічні та лексичні характеристики) ПД;
- 3) виявити та окреслити основні функції політичного дискурсу;
- 4) окреслити історію та теоретичні засади дослідження ПД в мовознавстві;
- 5) з'ясувати методи дослідження ПД в мовознавстві та обґрунтувати методологію даної роботи;
- 6) проаналізувати граматичний та лексичний рівні японського політичного дискурсу, провести якісний та кількісний аналізи окремих лексико-семантичних засобів;
- 7) виявити лінгвокультурні особливості ЯПД;
- 8) узагальнити отримані результати та зробити висновки.

Об'єктом даної кваліфікаційної роботи виступає японська політична мова, а **предметом** – з'ясування та дослідження лексико-семантичних та лінгвокультурних характеристик японського політичного дискурсу (на прикладі відеоматеріалів та транскрибування публічних виступів політичних діячів Японії).

У роботі використано такі **загальнонаукові методи**:

- *описовий метод і метод спостереження*, за допомогою яких виявлено специфіку (лексико-семантичні та лінгвокультурні особливості) політичних текстів;
- *методи теоретичного аналізу і синтезу*, що уможливили систематизацію й узагальнення зібраного теоретичного й ілюстративного матеріалу;

- *метод дедуції*, за допомогою якого на основі загальних положень були зроблені висновки про лінгвальні та зовнішньолінгвістичні засоби реалізації ПД у японській мові.

Серед *спеціальних лінгвістичних методів* залучено *метод контекстуально-інтерпретаційного аналізу* для визначення функційного навантаження засобів реалізації ЯПД та *аналізу макроструктур контексту*; елементи *дискурсивного методу* для комунікативно-прагматичної інтерпретації використання ПД у японській мові; *метод компонентного та структурного аналізу*, що дозволив детально розглянути лексичні, граматичні та лінгвокультурологічні особливості аналізованих одиниць, а також *метод інтен-аналізу* для інтерпретації прихованих інтенцій політиків та розкриття маніпулятивного, аргументативного та агітаційного потенціалу ПД.

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що *вперше* в рамках японського мовознавства: 1) проведено компонентний аналіз зовнішньолінгвістичних чинників політичного дискурсу; 2) описано лексико-семантичне наповнення ЯПД в залежності від форми його використання (публічні промови, агітаційні виступи та дискусії).

Теоретичне значення дослідження полягає в тому, що воно становить певний внесок у політичну лінгвістику та лінгвопрагматику, зокрема містить нові відомості й узагальнення про японський політичний дискурс. Комплексний аналіз політичного дискурсу в лексико-семантичному та лінгвокультурному аспектах сприяє поглибленню теорії дискурсології, лінгвопрагматики, комунікативної та політичної лінгвістики, а запропонована методика може бути використана під час аналізу інших параметрів японської політичної комунікації і слугувати підґрунтям для подальших досліджень динамічних процесів у сучасній японській мові.

Практичне значення одержаних результатів зумовлено можливістю їхнього використання для створення навчальних і навчально-методичних

посібників з лінгвістичної прагматики, політичної та комунікативної лінгвістики, семантики й дискурсології, підготовки практикумів із японської політичної лінгвістики, розробки навчальних курсів і спецкурсів із політичної комунікації та політичної лінгвістики, а також написання кваліфікаційних робіт студентів відповідної проблематики у рамках вивчення японської мови. Окрім цього, розглядаємо можливість звернення іміджмейкерів та спічрайтерів у галузі політики до нижче викладеного матеріалу задля покращення власної кваліфікації.

Робота складається зі змісту, переліку умовних скорочень, вступу, трьох розділів з висновками до кожного з них, загальних висновків, анотації, списку використаних джерел (70 позицій), списку ілюстративних джерел (8 позицій), додатків.

Повний обсяг кваліфікаційної роботи – 97 сторінок, обсяг основного тексту – 72 сторінки (без урахування анотації, списку використаних джерел та списку ілюстративних джерел).

РОЗДІЛ 1. ПОЛІТИЧНИЙ ДИСКУРС ЯК МОВНЕ ЯВИЩЕ

1.1. Поняття «дискурсу» та «політичного дискурсу». Співвідношення понять «політичний дискурс» і «мова політики»

Слово «дискурс» надзвичайно багатозначне. З латинської мови «discursus» буквально перекладається як «розмова» або «бесіда». У середньовіччі цим словом позначали «пояснення, доказ, аргумент, логічне міркування» [69]. Перекочувавши з латини в основні європейські мови, термін поступово розмивався, набуваючи значення всякого публічного мовлення, аж поки не став синонімом слова «текст». Загалом же поняття «дискурс» на сьогодні – це будь-яке явище дійсності, що має знакову природу і є певним чином структуроване. Враховуючи цю розмитість, в окремий науковий напрям виділилася лінгвістика тексту, яка вивчає мову у дії на основі пошуку закономірностей, притаманних тій чи іншій групі текстів [30, 26].

Загалом кожен науковець по-різному підходить до визначення дискурсу. Так, Ю. Габермас убачає в даному терміні «комунікацію особливого різновиду, специфічний діалог, метою якого є неупереджений аналіз дійсності, очищений від суб'єктивізму дослідника» [47, 45]. Для М. Фуко дискурс – це «вербальний семіотичний процес та соціально обумовлена організація мови, синтез “вже - сказаного” і “ніколи - не сказаного”» [1, 72]. За Г. Куком – «єдність і взаємодія тексту і контексту» [20, 33], за Ю. Степановим – «маленька, природно виникаюча модель мови» [40, 39]. У семіотиці утвердилося визначення дискурсу як «знакової системи, в якій відбувається модифікація семантики і функцій різних типів мовних одиниць і стандартних мовленнєвих дій» [55, 5]. За І. Касавіним, «текст і дискурс – поняття, які перетинаються лише частково. Дискурс – це незакінчений живий текст, узятий в момент його безпосередньої

включеності в акт комунікації, у ході його взаємодії з контекстом. Те, що відрізняє дискурс від тексту, філософське мислення від побутового» [15, 28].

У побутовій і політичній сферах поняття «дискурс» часто означає будь-який засіб спілкування. Так, говорять про політичний дискурс, публічний дискурс, тоталітарний дискурс, дискурс влади, патріотичний дискурс, дискурсивні практики тощо. Можна навіть знайти інформацію про сексуальність як дискурсивний засіб [33, 68].

У більш широкому розумінні дискурс можна розглядати як комбінацію персонального, соціального і культурного знання. Вузкий прикладний аспект зосереджується на аналізі письмового спілкування, окремих текстів, промов, інтерв'ю, тощо. У руслі теорії комунікації дослідження політичного дискурсу ведеться переважно на основі офіційних заяв політиків та політичних оглядачів, публікацій в ЗМІ, програм політичних партій і об'єднань, матеріалів спеціалізованих політологічних видань [1, 72].

Так, від загального переходимо до конкретного – визначення словосполучення «політичний дискурс». За О. Шейгал, дане поняття «належить до інституційного різновиду спілкування» [56, 42]. Інакше кажучи, статусно-орієнтованого. У ньому зазвичай беруть участь дві сторони – представники певних інститутів та клієнти (мовці та адресати). «Клієнт» у політичній комунікації, як правило, масовий [1, 73].

ПД тісно пов'язаний з іншими типами дискурсів: юридичним, науковим, педагогічним, художнім, побутовим, дискурсом ЗМІ, тощо [29, 35]. Політичний дискурс досліджується в рамках різних галузей (насамперед – соціо-гуманітаристики) за допомогою різноманітних дослідницьких підходів. Так, наприклад, для політології головним є виявлення політичного звучання дискурсу і його впливу на політичний процес. Філологи ж досліджують політичний дискурс як будь-який інший текст, у першу чергу охоплюючи політичні та ідеологічні інтенції, закладені в ньому. Одна з найбільш близьких

до політики галузей лінгвістики – політична філологія – на основі аналізу вербальних особливостей поведінки політиків досліджує головні концепти дискурсу («влада», «вплив», «авторитет» тощо) [1, 73].

Як бачимо, дати чітке визначення політичного дискурсу досить складно. Коли політик публікує монографію, це політичний чи науковий дискурс? Коли інтерв'ю політика надруковано в газеті, це політичний дискурс чи дискурс мас-медіа? Мемуари політика – це політичний чи художній дискурс? Подібних запитань багато, але однозначних відповідей на них немає. А це означає, що кожен може визначати політичний дискурс на свій розсуд. Інакше кажучи, будь-який матеріал, у якому йдеться про політику і автором якого є політик, або якщо він адресований політику, слід вважати політичним дискурсом [55, 24].

З огляду на дискусійність поняття ПД, потребує уточнення й термін «політична мова» (ПМ), оскільки деякі вчені вживають їх як синоніми до ПД та політичної комунікації (ПК). В.В. Петренко, наприклад, наголошує на тому, що «досить часто науковці, які займаються проблемами політичної комунікації, не розрізняють ці поняття» [32, 126].

У роботах російських дослідників А. М. Баранова та Ю. М. Караулова [5; 6] ПМ вживається на позначення особливої знакової системи, призначеної саме для обслуговування ПК, проте подібне твердження було неодноразово розкритиковано іншими лінгвістами через неможливість виокремлення специфічної мовної системи ПД, що б обслуговувалася іншими лексичними одиницями, відмінними від національної літературної мови. Активне вживання терміна «мова політики» у мовознавстві зумовлено його специфічним витлумаченням не як особливої системи мови, а як «професійної під-мови», тобто як змістово-функційного різновиду національної мови, що обслуговує політичну сферу [41, 42]. А.П. Чудінов називає політичну мову «варіантом національної мови» [49, 27], рекомендуючи уникати тлумачення ПМ як

особливої системи одиниць. Також, на думку О. Шейгал, «мова політики», «політична комунікація» та «політичний дискурс» – взаємопов’язані терміни. Дослідниця ототожнює поняття «політичний дискурс» та «політична комунікація», а ПМ розглядає як структуровану сукупність знаків, які утворюють семіотичний простір ПД [55].

Отже, ототожнювати поняття політичної мови та ПК чи ПД немає сенсу, оскільки ці терміни вживають на позначення принципово різних явищ. Вважаємо, що ключовим терміном політичної лінгвістики (ПЛ) має стати «політичний дискурс», що охоплює основні сфери вияву ПК та є втіленням політичного мовлення.

1.2. Характерні ознаки політичного дискурсу

Не лише визначення ПД як такого, але і його характеристика залишається дискусійним питанням у політичній лінгвістиці. Так, наприклад, якщо говорити про типологію, Н. В. Кондратенко виокремлює наступні типи ПД у залежності від різних чинників [20, 23–24]:

1. *За формою* – усні та писемні. До першої групи належать монологічні (промови політиків, звернення до народу, офіційні заяви) і діалогічні ПТ (інтерв’ю, прес-конференція, дебати), до другої – оприлюднені через ЗМІ або особисто адресовані.
2. *За чинником мовця* – адресантно прямі (від імені конкретного політика) та опосередковані (мають приховане авторство). Цікавим у цьому показнику є те, що більша частина жанрів ПД, з одного боку, виголошуються від імені конкретного політика, однак, з іншого боку – ці політики не є авторами виголошених текстів, за них це робить прес-служба [41, 44].

3. *За чинником адресата* – особисто адресовані та масово адресовані. До першої групи можна віднести, наприклад, неопосередковане листування, до другої – телевізійні повідомлення.
4. *За метою* – інформативні, спонукальні, іміджеві, мотиваційні та експресивні. Варто зазначити, що тексти ПД зазвичай поєднують у собі елементи декількох цільових видів.
5. *За сферою функціонування* – телевізійний, газетно-журнальний, радіо, рекламний або PR дискурси. Основним засобом розповсюдження ПД вважаємо телевізійний канал, вторинним – Інтернет та газети [41, 45].

О. Й. Шейгал вважає характерною рисою ПД його здатність перетинатися з іншими типами дискурсів. Так, наприклад, з юридичним ПД перетинається в аспекті державного законодавства, оскільки метою юридичного дискурсу є визначення правових норм та регулювання правовідносин між громадянами і державою. Конституції, закони, укази тощо є одночасно жанровими різновидами обох дискурсів. Зв'язок з мас-медійним дискурсом виявляється у посередництві журналістів між політиками та масовою аудиторією, оскільки населення дистанційовано від політиків і не може безпосередньо впливати на їх рішення. Одним з яскравих прикладів перетину цих двох типів дискурсу є політичні новини та політичні повідомлення в ЗМІ. Рекламний дискурс пов'язаний з ПД через створення мотивації до дії, тобто вплив через інформування, що є спільним для обох типів дискурсу. Особливо важливою в цьому контексті є політична реклама, дві основні функції якої – інформування та вплив – реалізуються в жанрах політичної пропаганди та агітації [54, 28]. Прикладів подібних зв'язків можна назвати ще багато, але серед усіх вищезазначених дискурсів політичний найчастіше стикається з мас-медійним [54, 32]. Здатність ПД перетинатися з іншими типами дискурсу, з одного боку, становить його характерну рису, а з іншого – ускладнює виокремлення текстів ПД поміж інших жанрових різновидів [41, 47].

Окрім типологічних ознак ПД, можемо виокремити структуроутворюючі, до яких відносять: інституційність, первинність цінностей над фактами, смислову невизначеність, що межує з фантомністю, ідеологічну полісемію, фідеїстичність, езотеричність та інші [1, 73]. О. Й. Шейгал визначає основні з них наступним чином [54, 42–69]:

1. *Інституційність*: як було сказано раніше, ПД належить до інституційних видів спілкування. Це зумовлює наявність у ньому набору типових комунікативних ситуацій, моделей соціальної поведінки, системи соціальних ролей, певної тематики спілкування, специфічного набору інтенцій та мовленнєвих стратегій.
2. *Інформативність* – небанальність, релевантність і адекватність у поданні інформації [41, 47].
3. *Смислова невизначеність* ПД зумовлена абстрактністю, складністю та широтою значення використовуваних лексичних одиниць, висуванням на перший план прескриптивно-спонукальної та впливової функцій ПМ, маніпулятивністю, орієнтиром на іміджевість, потребою уникати конфліктів.
4. *Фантомність* ПД пов'язана з активним використанням політичних значень, що не мають означуваного та не пов'язані з жодною реальністю, крім власної. Їх ще називають «словами-привидами», оскільки вони існують лише на папері. Здебільшого фантомність є ознакою тоталітарного ПД: люди отримують інформацію про політичну дійсність через масову комунікацію, тому сприймають як реальність політичні фантазії, створені журналістами та політиками.
5. *Фідеїстичність* ПД ґрунтується на магічній функції мови та передбачає опору ПК на підсвідомість. Це дозволяє впливати на емоції та підсвідомість адресата. Магічна функція мови забезпечує успіх у спілкуванні політиків з населенням, коли сугестивний момент переважає над раціональним.

6. *Езотеричність* ПД ґрунтується на втаємниченості політичної мови, що, на думку Р. Водака, «має бути доступною для розуміння (відповідно до завдань пропаганди) та орієнтована на певну групу, що часто суперечить доступності політичної мови» [10, 24]. Дана характеристика ПД є прагматичною, а не семантичною, оскільки, з одного боку, масовість його аудиторії зумовлює втрату спеціалізації політичної термінології, а з іншого – більшість слів у ПД мають смислову невизначеність, розпливчатість.
7. *Роль мас-медійного чинника* дуже важлива, оскільки ПД опосередкований через ЗМІ. Завдяки ЗМІ аудиторія стає майже безпосереднім учасником політичних подій, хоча й отримує відкореговану інформацію [41, 49].
8. *Дистанційованість та авторитарність* залежить від необхідності збереження фізичної, комунікативної, психологічної та інформативної дистанції між правителем і народом. «І хоч у сучасному політичному дискурсі дистанція між лідером і масами руйнується завдяки ЗМІ» [55, 42], це скоріше ефект відсутності дистанції, ніж її реальне зменшення або зникнення. Авторитарність же реалізується виключно у монологічній формі політичного спілкування.
9. *Театральність* ПД пов'язана з тим, що основний адресат ПК – народ – нібито виконує роль «глядача» театральної постановки. Політики завжди пам'ятають про потенційну аудиторію (як у залі, так і масового адресата перед екранами телевізора), тому «грають» свої політичні ролі, орієнтуючись на реципієнтів та у відповідності з обраними іміджевими характеристиками.
10. *Динамічність* ПД пов'язана з постійними змінами ПК та політичного мовлення. Через те, що політична реальність і життя постійно змінюються, змінюється відповідно й ПМ. Насамперед це віддзеркалено на лексичному рівні, який є найбільш рухливим, а ПД виражається через слова, що є ключовими для поточного моменту [57, 64].

Згадані вище системотворчі параметри потребують уточнення на вербальному рівні, оскільки ПТ мають свої мовні особливості, що і відрізняє їх від інших текстів, жанрів і стилів. Так, наприклад, Т. Ю. Ковалевська вважає лінгвістичними характеристиками ПД: а) використання слів з дифузною семантикою, б) деструкцію суб'єктною динаміки, в) стилістичну амбівалентність, виявлену в контекстуальному зіткненні розмовно-побутових елементів та термінологічних запозичень тощо [17, 20]. Н. В. Кондратенко, аналізуючи нову політичну лексику, наголошує на таких визначальних тенденціях її виникнення, розвитку та функціонування:

- аксіологічність, що виражається у масштабному використанні емоційно забарвленої лексики;
- «орозмовлення» та вульгаризація – залучення стилістично зниженої та нелітературної лексики в ПК;
- посилення інтерактивності відбувається шляхом домінування неологізмів на позначення особи – суб'єктів політичної комунікації (реалізується через словотвірні префікси та суфікси);
- актуалізація суб'єктивності та динамічності політичного дискурсу;
- посилення риторичності політичного мовлення на синтаксичному рівні [19].

Л. Л. Славова вважає характерною ознакою ПД інтерактивність, що «виявляється у посиленні взаємовпливу учасників мовної комунікації. Вона зумовлює еволюцію цього типу дискурсу в бік більшої діалогічності, а отже, більшої аргументованості та експресивності, що вимагає застосування різноманітних виражальних засобів» [38, 141–142].

До лексичних характеристик ПД також можна віднести спеціалізовані техніки переконання в політичному дискурсі – пропаганду та аргументацію – засоби маніпулювання свідомістю людей за допомогою мови. Ціннісна орієнтація обумовлює широке використання лексичних одиниць з оцінним

(здебільшого позитивним) значенням, що позначають, головним чином, систему політичних цінностей (свобода, демократія, вибір, рівність і таке інше). Переконавання здійснюється через протиставлення, тому велика доля використовуваних одиниць складають антоніми [1, 73].

1.3. Функції політичного дискурсу

Політичний дискурс має дуже багатофункціональне суспільне призначення. Увага науковців, а також представників інших сфер до ПД пояснюється тим, що він ставить за мету вплив на формування масової думки, завоювання й утримання влади. Проте це не єдина його функція. Політичний дискурс спрямований на інформування населення про політичні проблеми, створення ґрунту для переконання адресатів. Однією з важливих функцій цього виду дискурсу є агітація, пропаганда, тобто навіювання певних поглядів, життєвих цінностей, ідеалів громадськості. Не менш важливим є і контроль за поширенням інформації, переконання слухача, спонукування його до певних дій з метою досягнення політичних цілей [12, 125].

О.Й. Шейгал стверджує, що головною функцією політичного дискурсу є інструментальна – тобто, функція боротьби за владу, заволодіння нею та її збереження. Вона виявляється в заклику до дій, які виражаються у формі прямих звернень, лозунгів, законодавчих актів з одного боку та при створенні відповідного емоційного фону (наприклад, надії, ворожості, ненависті тощо) з іншого. Мовленнєві акти також грають роль у стимулюванні відповідних дій: так, погрожуючи застосуванням сили, можна припинити страйк. Проте найважливішими та найефективнішими стимулами все ж таки виступають вираження підтримки та довіри [52, 429].

Як і у випадку з типологією ПД, науковці схильні різнитися у думках щодо функціонування даного дискурсу. Так, Д. Грейбер виокремлює наступні функції, як основні:

- поширення інформації;
- визначення порядку денного (що має на увазі контроль за процесом відбору та поширення інформації);
- проєкція в часі, що полягає у прогнозуванні політики на майбутнє, аналізуючи позитивний чи негативний досвід минулого [60, 198].

Крім вище перелічених, ПД в ідеалі має виконувати орієнтаційну (відображати стан сучасного суспільства, певні ціннісні потреби й орієнтири), консолідаційну (роль об'єднання нації) та ідентифікаційну функції (виступати засобом вияву належності мовців до однієї спільноти, певного ототожнення тощо, а також фіксувати часовий і просторовий виміри). Варто зазначити, що на практиці надмірна експресивність ПТ здатна руйнувати ідентифікаційний простір, зводячи нанівець як їхню інформаційну, так і консолідаційну функції [1, 73].

В цілому, політичний дискурс ставить собі за мету формувати у соціумі саме ті думки, котрі є необхідними для автора дискурсу, що є досить небезпечним інструментом впливу, адже часто такий засіб використовується для вирішення питання влади. Лінгвісти, які досліджують ПД, виділяють також функцію конструювання мовленнєвої реальності. Тобто, вважається, що політичний дискурс відповідає рівневі суспільства, є певним відображенням культурної, соціальної та політичної ситуації, яка панує в соціумі [12, 126].

Таким чином, зазначаємо, що головними функціями політичного дискурсу є маніпулятивна, інструментальна, інформативна, аргументативна, функція створення картини кращого майбутнього та функція конструювання мовленнєвої реальності.

Висновки до розділу 1

Проблеми визначення та дослідження ПД перебувають у центрі уваги політичної лінгвістики як окремої галузі мовознавчої науки. У результаті вивчення теоретичного матеріалу було з'ясовано, що чіткої дефініції ПД не існує, а ототожнення понять «політична мова», «політична комунікація» та «політичний дискурс» є недоцільним, оскільки ці терміни вживають на позначення принципово різних мовних явищ. Вважаємо, що ключовим поняття ПД має стати «політичний дискурс», що охоплює основні сфери вияву ПК та є втіленням політичного мовлення.

ПД насамперед досліджують у межах ПК, а його сутнісні ознаки мають характер антиномій: ритуальність та інформативність, інституційність та особистісний характер, езотеричність і загальна доступність, редукціонізм і повнота інформації, стандартність та експресивність, діалогічність і монологічність, імпліцитна та експліцитна оцінність, агресивність і толерантність. Політичний дискурс – це конкретний вияв політичної комунікації, що передбачає актуалізацію політичного тексту в комунікативному акті взаємодії політичного суб'єкта (політика, політичної сили, влади) та політичного об'єкта (аудиторії, електорату, виборця). Він характеризується інституційністю, інформативністю, смисловою невизначеністю, фантомністю, фідеїстичністю, езотеричністю, актуалізацією мас-медіа як каналу комунікації, дистанційованістю та авторитарністю, театральністю та динамічністю.

Також у першому розділі були окреслені основні функції політичного дискурсу, до яких належать маніпулятивна, функція переконання, інформативна, аргументативна, створення картин кращого майбутнього та функція конструювання мовленнєвої реальності. Ми поділяємо думку багатьох сучасних українських та зарубіжних учених, котрі вважають інструментальну

функцію однією з найважливіших, адже саме вона є функцією боротьби за владу, заволодіння нею та її збереження.

РОЗДІЛ 2. ІСТОРІЯ ТА МЕТОДОЛОГІЯ ВИВЧЕННЯ ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ В МОВОЗНАВСТВІ

2.1. Історія вивчення політичного дискурсу в мовознавстві

2.1.1. Періодизація та зачатки вчення про політичний дискурс.

Досліджувати політичний дискурс науковці взялися наприкінці ХХ століття. Лише тоді виникло трактування ПД, звичне для сучасної науки, а слово починають розуміти не лише як інструмент маніпуляції, яким правителі користуються в своїх інтересах, але і як необхідну частину організації суспільств у цілому, як невід’ємний елемент життя спільноти [9, 26]. Набуттю політичним дискурсом статусу об’єкта наукових досліджень передували вивчення мови, риторики, стилістики, що здійснювалися в межах філософії, лінгвістики, логіки, семіотики та інших наук. Це уможливило концептуалізацію поняття «політичного дискурсу» [22, 13-14].

З огляду на вище сказане періодизацію розвитку ПД, запропоновану А. Чудіновим, вважаємо обґрунтованою та виправданою для дискурсивних розвідок:

- 1) зачатки вчення про політичний дискурс у межах традиційної риторики та стилістики (до ХХ ст.);
- 2) виникнення та становлення політичної лінгвістики – 20-50 рр. ХХ ст.;
- 3) політична лінгвістика 60-80-х років ХХ ст.;
- 4) сучасний етап розвитку політичної лінгвістики як науки [49, 10-15].

До першого етапу розвитку науки про використання мови в політичній сфері належать розвідки, які не вивчали безпосередньо ПМ, але намагалися пояснити взаємозв'язок між мовою та політикою, а також різні механізми комунікації в політичній системі. До таких досліджень належать праці Аристотеля, що вивчав природу комедії та драми, комічного й трагічного, Цицерона, св. Августина; Миколи Кузанського, Т. Гоббса, Дж. Локка та Г. Лейбніца, які вважали мову універсальним механізмом порозуміння та закликали остерігатися пасток, розставлених завдяки «зловживанню словами» [34]; Ж. Віко, В. Гегеля, Й. Г. Гердера, І. Канта, Ф. Ніцше, К. Маркса, З. Фрейда, які вводять концепт несвідомого в поле досліджень, та інших [22, 15].

Варто детальніше розглянути погляди, розроблені на цьому етапі розвитку політичного вчення. В Афінах, де колективні дії часто залежали від результату дискусії, софісти розробили практичні вимоги для успішної промови [2, 53]. В Стародавньому Римі Цицерон і Пліній продовжили цю традицію в праці «Студент». У I ст. Філон Александрійський порівнював біблійний мотив «строкатої накидки Йосифа» з павутинням політичних справ, де поряд із найменшою можливою частиною істини присутня брехня, що переплітається з вірогідністю [63, 7]. У цей час словам приписували магичну функцію, наприклад, коли перші імператори, побоюючись астрологів, забороняли їхню діяльність, бо ті могли на власний розсуд прогнозувати смерть імператора [63, 6].

У фундаментальній праці Аристотеля «Політика» знаходимо пояснення зв'язку між мовою та політичною сферою вже на рівні базових понять: «Те, що людина є істота політична більшою мірою, ніж бджоли і всякого роду стадні тварини, видно з такого. Природа, як ми твердимо, нічого не робить даремно; тим часом з-поміж усіх живих істот тільки людина має здатність говорити. Адже голос передає смуток і радість, тому він притаманний і решті живих істот (оскільки їхні природні властивості розвинуті так, аби відчувати радість і смуток та передавати ці відчуття одне одному). Але мова здатна передавати як

щось корисне, так і шкідливе, достоту як і те, що справедливе і несправедливе. Ця властивість людей відрізняє їх від інших живих істот: тільки людина здатна сприймати такі поняття, як добро і зло, справедливість і несправедливість тощо. Сукупність усього цього і складає основу сім'ї та держави» [4, 17]. Здатність говорити та зв'язок мови з умінням розрізняти етичні категорії, на думку Аристотеля, стає підґрунтям для формування сім'ї й держави, які, у свою чергу, стають основною політичної комунікації [38, 17].

Вже в період Середньовіччя розуміння впливу, який здійснює мова на людину та різні сфери її життя, розглядають з іншого погляду. Мислителі намагаються зрозуміти природу слів як символів та знаків, сам процес спілкування та розуміння. У цей час політику, як сферу, де відбувається розподіл влади зверху донизу, наділяли магичною функцією, а її учасників уважали чарівниками, які мають незрозумілу владу над людьми [63, 6-7]. Проте детальніше аналізувати ПМ вчені візьмуться аж у ХХ ст. Причин цього було декілька: по-перше, політичній мові приписували магичну функцію, по-друге, її вважали оманною, такою, що викривляє об'єктивну дійсність та не передає істинну, а отже, такою, що не підлягає науковому пізнанню [22, 16].

Такі погляди почали змінюватися в ХVІ столітті з розвитком друкованої преси в Європі [39, 10]. Коли «романи для покоївок» та «салонні романи» зруйнували бар'єри між елітою та масами, тоді французькі журнали почали циркулювати на національному рівні [11, 25], тобто тоді відбулася фундаментальна зміна способу комунікації між суб'єктами політики та спільнотами, змінився спосіб передачі повідомлення від мовця до реципієнта. Слово ставало доступним, мова – зрозумілою, відносини в суспільстві – більш демократичними.

Наведемо цікавий приклад: Поль Лафарг, французький політичний діяч та економіст ХІХ ст., досліджував, як Революція 1798 р. вплинула на французьку мову. Аналізуючи «Словник», що видавала Академія, науковець

вивчав, які слова до нього потрапляли до і після політичної кризи. Виявилося, що до 1798 року укладники записували лише ті вирази, якими мала би користуватися знать [26, 21]. Після Революції виходить п'ята редакція «Словника» – починається хвиля протестів проти «засмічення мови», бо до книги увійшли «слова з жаргону гральних гадючників, злодійських зграй і з шинків, у душі коханців Генріха III...», він наповнився «мерзенними статейками... виразами скотарок і маркітанток, що не мають нічого спільного з традиціями французької вихованості... фразами, доречними тільки в устах чорнороба, свинопаса, цирульника, найгіршого пройдисвіта...» [26, 19]. Дослідження П. Лафарга цікаве з огляду на те, що воно продемонструвало, як політичні процеси можуть впливати на мовні, пояснило намагання правлячої еліти увіковічнити той соціальний лад, який відтворений не лише на мовному рівні, а й у невербальних правилах поведінки.

Пізніше Фрідріх Ніцше кардинально змінив розуміння мови як об'єкта наукових досліджень, наблизився до концепту політичного дискурсу, аналізуючи цінності спільноти. Його погляди, перетинаючись з ідеями марксизму та фрейдизму, стали основними передтечами дискурс-аналізу ХХ ст., адже на підставі саме цих теорій виникає розуміння символічної надбудови, з якої соціум черпає сенси [22, 17].

Отже, в межах першого етапу розвитку політичної лінгвістики відбувається лише визначення об'єкта дослідження дискурсивних розвідок. Упродовж цього періоду можна зустріти слово «дискурс», однак воно позначає лише мисленнєву практику з ознаками логічності, послідовності, що розгорталася в поняттях і судженнях (мала місце монологічна форма трактатів та есе). Вчений Є. Кожемякін зазначає, що в некласичних і постнекласичних парадигмах зміст та обсяг цього терміну змінюється, ділиться на два: для точних природничих наук дискурсом стають наукові висновки, для гуманітарних – система риторичних і естетичних фігур [18].

2.1.2. Політична лінгвістика першої половини ХХ століття. Початок нового етапу розвитку вчення про ПМ можна пов'язати з дослідницьким доробком швейцарського лінгвіста Фердинанда де Сосюра. Він започаткував нову науку – семіологію, що розрізняє мову й мовлення. Мова стала втіленням культури народу, традицій, правил спілкування, а мовлення – продуктом комунікативного процесу. Взаємодіючи, дані лінгвістичні елементи забезпечували роботу цілого механізму: мова – позначає, мовлення – передає зміст. Учений був переконаний, що саме мова має стати об'єктом наукових розвідок, бо мовлення часто має випадковий характер, вбирає помилки людини і залежить від її рис [45, 27].

Сучасник Ф. де Сосюра, американський учений Чарлз Пірс у середині ХІХ ст. вводить термін «семіотика», позначаючи науку про способи передачі інформації й закономірності її сприйняття. Ця подія відіграла визначну роль для зміни розуміння самої суті мови та спричинила до зародження структурної лінгвістики. В американській семіотиці, що розвивалася під впливом робіт Ч.С. Пірса та Ч. Моріса, автора концепту «прагматика», основним об'єктом вивчення були різні невербальні символічні системи, наприклад, жести чи мова тварин. В Європі ж навпаки: з самого початку домінувала мовна сосюрівська традиція. Власне тут семіотику розвивали здебільшого лінгвісти та літературознавці: Л. Ельмслев, С. Карцевський, Н. Трубецкой, Р. Якобсон, В. Пропп, Ю. Тиньянов, Б. Ейхенбаум та інші [22, 19].

Внаслідок першої (20-ті рр. ХХ ст.) та другої (40–50 рр. ХХ ст.) хвилі лінгвістичного повороту виникають та розвиваються такі наукові підходи, як структуралізм, герменевтика, конструктивізм, постструктуралізм, а також наука про ПМ – політична лінгвістика [27]. Кожен з них залучив до свого методологічно-термінологічного арсеналу поняття дискурсу. Крім цього, розпочалася реабілітація метафори як об'єкта наукових досліджень (адже з

античних часів вона не мала статусу наукової категорії, її визначали «зловживанням мовою» [29, 14]). До цього спричинили політичні реалії, в яких опинився світ, зокрема дві Світові війни, поширення тоталітарних ідеологій, виникнення та зміцнення СРСР. Метафору ввели до сфери дослідницьких зацікавлень, а вона принесла з собою поняття «політичної метафори», «політичного міфу», «політичного символу» та «політичного контексту».

Особливе значення у міжвоєнний та післявоєнний період розвитку ПЛ мають роботи Г. Лассвелла, Н. Лейтеса, С. Якобсона, а також художній роман-антиутопія Джорджа Оруелла «1984». Німецький філософ Ернст Кассілер досліджував мовну практику політиків у період Третього Рейху. Він писав: «Усі стали свідками того, як слово виконувало дві діаметрально протилежні функції: семантичну й магічну. Семантична – притаманна всім мовам, але магічну її суть використовують у примітивних спільнотах, коли слово не передає відношення між речами та явищами, а намагається змінити явища природи» [16, 212]. На думку вченого, саме це мало місце в період нацистського правління.

ПМ активно досліджували не лише на території Європи, а й у США. Дослідник Гарольд Лассвелл аналізував пропаганду часів Другої світової війни, одним з перших почав вивчати власне політичну мову та політичну метафору [63]. 1930 р. виходить його книга «Психопатологія і політика», 1949 р. – «Мова політики: дослідження квантитативної семантики». У першій науковець роздумує про можливість створення логічної мови (ідеї, яку започаткував Рене Декарт), підкреслює необхідність стимулювати здатність до критичного логічного мислення у громадян демократичних країн [25]. У «Дослідженні квантитативної семантики» Г. Лассвелл аналізує ПМ, пропонує специфічний метод її вивчення, розглядає співвідношення між стилем мови та політичним режимом. Він та Уолтер Ліппман піднімають проблему формування громадської свідомості та її впливу на політичне життя [22, 22].

Важливим для формування ПЛ був розвиток семантики, що розвивалася у рамках логіки як ситуативна й теоретико-ігрова. Першу розробив Дж. Барвайс, основна його ідея полягала в тому, що значення мовних виразів цілком залежить від контексту (в тому числі й від ситуації, в якій вони актуалізуються). Теоретично-ігрову семантику розробив фінський логік Яакко Хінтікка. На думку вченого, мовні ігри – це діяльність, яка зазвичай оточує слово і яка надає слову значення [23, 53]. Проте логічна семантика описує інтерпретацію не мови як системи, а безпосередньо використання мови, тобто інтерпретує мовну діяльність. Семантика, сформована в рамках філософії та логіки, проникла до лінгвістики у вигляді теорії референції, прагматики й теорії мовних актів.

Отже, на другому етапі розвитку науки про ПД та ПМ відбувається дослідження комунікаційних процесів і явищ, науковці визнають мову основним предметом дослідження. Запитання, які вони ставили перед наукою: якою повинна бути мова, щоб передавати справжній зміст символів? Як можна навчити користуватися мовою? Який вплив мова здійснює на маси за допомогою метафори?

У зв'язку зі збільшенням кількості наукових дисциплін, зміцненням ролі семіотики та виникненням поняття дискурсу, багато науковців переходить до міждисциплінарного дискурс-аналізу як методології вивчення політичної дійсності. Саме поняття дискурс-аналізу у 1952 р. визначив, увів до наукового обігу та пояснив американський лінгвіст Зелліг Гарріс, опублікувавши статтю «Дискурсивний аналіз» («Discourse Analysis»), у якій даний тип аналізу назвав методом вивчення руху інформації в дискурсі [31]. Після цього різні науки почали досліджувати взаємозв'язок «дискурсу» та аргументації, створювати основну термінологію ПЛ та політичного дискурс-аналізу [22, 24].

Найвідоміші представники цього етапу розвитку науки – М. Фуко, Ж. Дюбуа, М. Пеше, Р. Барт, П. Бурдье, Ю. Габермас, А. Грамші та М. Бахтін [43]. Вони зосередилися на дослідженні текстів як єдиного цілого, наповненого

денотативним і конотативним змістом, дослідженні метафори в структурі тексту, ролі автора, а також зв'язку між владою й дискурсу. Французький етнограф Клод Леві-Строс, досліджуючи традиційні суспільства, заключає, що мова й культура не існують одне без одного й у сукупності вони утворюють тип певної лінгвістичної поведінки, яку визначає нова окрема категорія – «політичний дискурс» – функціональний стиль мови, який займає проміжну ланку між мовою та мовленням в сосюрівському розумінні, що постає і як мовленнєва діяльність, і як політична поведінка колективу [30, 15].

Вагомий внесок у розробку поняття ПД зробив Мішель Фуко, описавши концепт влади дискурсу. Він стверджував, що раніше владу розуміли як «контроль тіла» [42, 23]. Проте сучасний світ змінився під впливом глобалізаційних процесів, розвитку міжнародної політики, утвердження прав і свобод громадянина на законодавчому рівні тощо. У результаті закріпився «контроль душі», що полягає в коригуванні поведінки відповідного суб'єкта в непомітний для нього спосіб – через владу дискурсу [14]. Вона не допускає фізичних страждань, але полонить розум, передбачаючи наперед, що людина має знати та про що думати [65].

Погляди М. Фуко тісно пов'язані з ідеями інтертекстуальності та дискурсу як контексту висловлювання, присутності багатьох дискурсів і неможливості існування лише одного. Філософ описує небезпеки, пов'язані з потребою досліджувати очевидні дискурси: по-перше, небезпека повторювати одне й те саме, по-друге, небезпека досліджувати щось «підслухане й неказане водночас». Він один з перших наголошує на різниці між мовознавством та дискурс-аналізом: «Ось запитання, яке задає аналіз мови: згідно з якими правилами виникло певне висловлювання й, отже, згідно з якими правилами можна б було утворити інші подібні висловлювання? Зовсім інше питання ставить дискурсивний опис подій: як сталося так, що мав місце саме такий вислів і ніякий інший на його місці?» [48, 73].

2.1.3. Сучасний етап розвитку науки про політичний дискурс. На відміну від попередніх етапів розвитку ПЛ, з середини ХХ ст. поняття «політичний дискурс» починають активно використовувати. У 1967 р. під редакцією американського філософа Річарда Рорті виходить збірка статей з назвою «Лінгвістичний поворот», де йдеться про спільні риси усіх досліджень мовних знань та дій, об'єднаних найменуванням «дискурс-аналізу» або «дискурс-теорії». Учений констатує глобальне занурення науки в лінгвістику, акцентуючи на поширенні методів Ф. де Сосюра, Н. Хомського і Р. Якобсона в наукових розвідках [61].

У цей час також розвиваються напрямки когнітивної лінгвістики та психолінгвістики. Когнітивна лінгвістика, найпоширеніша (особливо в Європі) назва мовознавчого напрямку лінгвістичних досліджень, виникла в другій половині 70-х рр. ХХ ст [66]. У США, де цей напрямок зародився, його частіше називають «когнітивною граматиною», тоді як в Україні і Росії використовують термін «когнітивна семантика» [43]. Внесок американського лінгвіста Ноама Хомського до наукової парадигми назвали «хомськіанською революцією». Вона розірвала зв'язки зі структуралістським підходом і ввела трансформаційно-генеративний напрям у дослідження лінгвістики [70]. Проблеми, пов'язані з когніцією людини (природа знань, формування систем знань та їх актуалізація при обробці інформації) постали вже в ранніх роботах ученого. Хомськіанська революція дала поштовх до розвитку трьох нових наукових галузей: семантики, синтаксису та когнітивної психології [13]. Сам Н. Хомський, окрім мовознавчих розвідок, намагався «окреслити певне обрамлення, у межах якого дослідження мови може становити загальний пізнавальний інтерес» [48, 26]. Так, «хомськіанська революція» стала здобутком психолінгвістики – спробою об'єднати намагання лінгвістики та психології, щоб досягнути процес мовлення та комунікації.

Цікавими є розвідки сучасного американського ученого Джорджа Лакоффа, який, працюючи в руслі психолінгвістики, намагається пояснити парадокси політичної реальності специфікою функціонування самого мозку. Його теза, що «політику XXI ст. неможливо зрозуміти розумом XVIII ст.» [53, 21] обґрунтувала необхідність змінювати підхід до розуміння політичної дійсності, ставити інші запитання й переходити від консервативного до прогресивного світогляду.

Наприкінці XX ст. наука переосмислює роль символічності в реальному житті пересічної людини. Психоаналіз Лакана, структурна антропологія, неомарксизм, семіологія та лінгвістика – всі науки ставили перед собою завдання розкрити механізми поєднання широти поглядів та лінощів розуму [11, 55].

Сучасний етап розвитку дискурсивних розвідок ґрунтується на узагальненні попередніх методів та напрацюванні нових підходів до дослідження ПМ, політичної дійсності, джерел інформації, нових лінгвістичних явищ тощо. Численні школи дискурс-аналізу, що почали виникати в кінці XX ст., намагалися розкрити суть символічного існування політичного. Важливим джерелом розвитку науки стали неомарксистичні. Зокрема Ернесто Лакло та Шанталь Муфф, критикуючи загальні постулати марксизму про базу (економіку) та надбудову (школи, армію, релігію – все, що зв'язане з продукуванням значення в суспільстві), обґрунтували тезу, що такий поділ – не виправданий, адже власне марксистська надбудова (а не база) дає можливість створювати чи хоча би уявляти нову дійсність [67]. Вчені продемонстрували, що категорія «дискурсу» належить до напрямку сучасної думки, започаткованої трьома основними інтелектуальними течіями XX століття: аналітичною філософією, феноменологією та структуралізмом. На їхню думку, століття почалося з трьох понять: референта, феномена й знаку. З часом ілюзія безпосередності, що вони пропагували, пропала й виникла необхідність заміни її на ту чи іншу форму дискурсивної медіації. Так, на думку Є. Лакло та Ш.

Муфф, сталося в аналітичній філософії з роботами пізнього Вітгенштейна, у феноменології – з екзистенціальною аналітикою Гайдегера і в структуралізмі – з постструктуралістською критикою знаку [24]. Саме Є. Лакло та Ш. Муфф пояснили, обґрунтували та розвинули поняття ПД як реальності, в якій живе певна спільнота; як сукупності символів, значення яких розуміють лише в конкретній спільноті; як продукт влади та політики, які створюють і змінюють символічне значення дискурсу [22, 28].

Голландський учений Тен ван Дейк, один з основоположників критичного дискурс-аналізу, вважає, що з середини 80-х рр. ХХ ст. дискурсивні дослідження вступають на шлях внутрішньогалузевої спеціалізації. Виникають вузькоспеціалізовані теорії дискурсу (ідеологічного дискурсу, етнічних дискурсів, дискурсу соціальних меншин тощо), нові інтелектуальні напрями в дискурс-аналізі. У деяких випадках дискурсивний аналіз заміняє традиційні лінгвістичні дослідження, в інших – ним позначають усякі дослідні моделі й стратегії в рамках сучасних парадигм і теорій [18]. Тобто виникає ціла низка дискурсивних дослідних практик, якими послуговуються в різних соціально-гуманітарних галузях.

Багатою є традиція німецького дослідження ПД, що починається від Юргена Габермаса та Карла-Отто Апеля і тягнеться донині. Ю. Габермас намагався пояснити природу людини, аналізуючи її комунікаційні практики в різних сферах. Його погляди стали підґрунтям для виникнення дискурсивної етики, що висуває до дискурсу вимогу раціональності, на підставі якої виникає його універсальність, критикує суб'єктивність дискурсу [68]. Сучасна німецька дослідниця Мелані Шретер з 2002 р. активно досліджує ПМ та різні аспекти ПК. У 2009 р. разом з Бйорном Каріусом вона видала книгу «Про політичне використання мови. Слово. Текст. Дискурс» [64]. Гейко Гіртх, мовознавець з Марбурга, 2002 р. опублікував роботу під назвою «Мова та застосування мови в політиці» [59], де проаналізував прагматичні та семантичні ознаки політичної мови.

Сьогодні дослідження ПД зосереджено головним чином у США (Дж. Лакофф, Р. Андерсен, В. Бенуа, Ш. Муфф та Е. Лакло), Центральній та Західній Європі (Д. Бенкс, А. Мусолфф, Р. Водак, П. Друлак, Г. Гіртх, М. Шретер, Т. ван Дейк, Н. Феркло) та інших макрорегіонах [8]. З-поміж українських науковців проблему політичного дискурсу наразі вивчають Г. Почепцов, І. Клименко, Н. Нагорна, К. Серажим, Н. Акінчиць, А. Сотников та багато інших. Григорій Почепцов досліджує політичний дискурс з погляду семіотики – науки про шляхи передачі інформації. У праці «Семіотика» [35] він зосереджується на знаковій та символічній дійсності, аналізує вербальні дії (анекдоти, промови, висловлювання) політичних суб'єктів, а також сферу естетичного (пам'ятники, літературу) як політичний дискурс епохи. Українська науковиця Катерина Сержим пов'язує виникнення дискурсивної теорії з когнітивною революцією 70-их рр. ХХ ст., що спричинила розвиток феноменології, психосемантики, символічного інтеракціонізму (одним із найважливіших висновків якого стало твердження про те, що мотиви, настанови, емоції, образи «Я» та «інших» – не самоцінні ментальні сутності, а результати мовного спілкування, конструкти, які продукують процеси комунікації та інтеракції) [49, 20], теорію соціальних репрезентацій, дискурсивну психологію, критичний дискурс-аналіз.

Отже, аналіз ПД на сьогодні розвивається в різних напрямках, розв'язує різноманітні наукові завдання, зокрема описує окремі елементи політичної мови; вивчає окремі рівні аналізу: фонетики, лексики, синтаксису, тексту і дискурсу; розвиває критичний та описовий підходи; досліджує окремі політичні жанри, стилі, тексти; досліджує ідіостиль – особливості мовленнєвої поведінки суб'єктів перед реципієнтами; займається дискурсивним вивченням комунікативних ролей, ритуалів, стратегій і тактик; здійснює порівняльні дослідження, виявляє загальні й особливі ознаки ПД різних країн та епох; займається дослідженнями, що містяться в орієнтованих на суміжні галузі науки, використовує методи психолінгвістики, когнітивістські, лінгвокультурології тощо [50].

2.2. Методи та напрями лінгвістичних досліджень політичної комунікації

На сучасному етапі розвитку ПЛ сформувалися пріоритетні напрямки, яким слідують зарубіжна та вітчизняна наука. О. М. Алексієвець виокремлює три основних напрями у дослідженні ПК: *риторичний* (розвиває традиційні уявлення про риторику у її застосуванні до політичної комунікації), *когнітивний* (увага спеціалістів зосереджена на дослідженні ментальних феноменів, репрезентованих у текстах), *дискурсивний* (репрезентований у межах критичного аналізу дискурсу (намагання проаналізувати ті засоби, які влада використовує для здійснення свого панування у суспільстві; вияв соціальної нерівності, комунікативна маніпуляція свідомістю адресата) та контент-аналізу (прагнення описати та пояснити феномени, уникаючи власної, пов'язаної з політичними переконаннями, оцінки))» [3, 251]. Такий розподіл характерний для сучасної політичної лінгвістики в цілому.

У російській та українській ПЛ виокремлюють кілька основних напрямів розвитку (А. П. Чудінов, А. М. Шарова), серед яких головними є:

1. *Дослідження в галузі теоретичних засад політичної лінгвістики та аналіз мовних одиниць у конкретних політичних текстах.* Цей напрям представлено працями Л. П. Нагорної, Н. В. Кондратенко, А. В. Литовченко, К. С. Серажим та інших.
2. *Дослідження тоталітарного та пост-тоталітарного ПД,* переважно на матеріалі текстів радянської та пострадянської доби. Цей напрям бере початок ще з 30-х років ХХ століття та оруелівської «новомови» із жорсткою аргументацією, метафоричністю, клішованістю. Серед українських мовознавців цей аспект висвітлила Г. М. Яворська [58].
3. *Нормативний і дескриптивний підходи* до вивчення політичного дискурсу (детальний аналіз помилок у мовленні політиків та фіксації нових явищ у політичному мовленні).

4. *Автономне дослідження окремих рівнів ПМ* – фонетичних, лексичних, синтаксичних, насамперед це рівень лексики та фразеології.
5. *Дослідження жанрів і стилів ПД* – зосереджено на окремих жанрових різновидах політичних текстів.
6. *Дослідження ідіостилів різних політичних діячів та політичних течій* (зокрема орієнтовано на мовленнєві складники політичних портретів та політичних іміджів).
7. *Дослідження комунікативних ролей, стратегій і тактик, тобто вивчення політичного дискурсу в лінгвопрагматичному аспекті.*
8. *Методи дослідження ПД* – орієнтовано на метафоричне моделювання, лінгвостилістику, когнітивний та дискурсивний аналіз, психолінгвістичні методи тощо.
9. *Порівняльні дослідження ПК*, побудовані на зіставленні текстів, складених різними мовами (порівняння відбувається переважно з англо- чи німецькомовними текстами).
10. *Міждисциплінарні дослідження* виконано на стику політичної лінгвістики та журналістикознавства, психології, соціології, філософії та політології [49, 114–116].

На сучасному етапі розвитку зарубіжної ПЛ Е.В. Будаєв пропонує виокремлювати напрями відповідно до методів дослідження:

1. *Критичний аналіз* політичної комунікації «скеровано на вивчення засобів, за допомогою яких соціальна влада здійснює своє панування в суспільстві» [8, 18]. Представники цього напрямку займають активну соціальну позицію та шукають шляхів для попередження соціальних конфліктів, їхня мета полягає у виявленні комунікативної природи соціальної нерівності (гендерної, етнічної) та виробленні способів мовного спротиву (Дж. Бломмаерт, Т. ван Лейвен, Г. Уиддоусон, К. О'Халлоран, Л. Чоулиараки, Н. Фейрклаф та інші).

2. *Контент-аналіз* ПК передбачає об'єктивність дослідження через аналіз великих корпусів текстів з використанням засобів комп'ютерного оброблення матеріалу: орієнтуючись на квантитативні дані, дослідники роблять висновки про якісні характеристики ПК [8, 20]. У межах контент-аналізу вивчають як великі корпуси текстів, так і окремі мовленнєві жанри, поширені в ПД, а також комунікативні стратегії і тактики, репрезентовані в політичних промовах (У. Бенуа, В. Уеллс, Л. Бразеаль, А. Ключовські, П. Пір, В. МакХейл, А. Харткок та ін.).
3. *Риторична критика* передбачає використання традиційних методичних прийомів аналізу дискурсу, зокрема орієнтована на публічні промови політиків та їхні риторичні складники, пов'язані з ефектом впливу. Сюди також належить вивчення політичної риторики в мас-медіа (телебачення, кіно, реклама, газети та журнали). Насамперед представників цього напрямку цікавлять не риторичні прийоми та фігури, а здатність ПТ формувати очікування та норми суспільства, впливати на культурні стереотипи, актуалізувати ідеологію та приховані інтенції політиків тощо. При цьому послуговується риторична критика переважно мовно-стилістичним і текстуальним аналізом (Р. Айві, М. Осборн, Р. Д. Андерсон, Р. Карпентер, В. Риккерт та ін.).
4. *Когнітивний аналіз* пов'язано зі становленням теорії політичної метафори, що ґрунтується на концепції когнітивної метафори (А. М. Баранов, Ю. М. Караулов, А. П. Чудінов та ін.).
5. *Інтент-аналіз* пов'язаний з виявленням прихованого підтексту в ПД та експлікацією прихованих інтенцій політиків (Ю. М. Іванова, О. С. Іссерс, О. М. Паршина, Т. С. Скопинцева та ін.). Цей напрям насамперед орієнтовано на маніпулятивний потенціал ПД та на розроблення специфічної методики встановлення інтенцій у ПК [8, 22].

Щодо методологічного підґрунтя нової науки, то спроби знайти його в рамках ПЛ досі тривають. Так, наприклад, Д. А. Максимов виокремлює такі теорії дослідження політичної комунікації:

1. *Теорія маніпулятивності* пов'язана з вивченням мовної поведінки, засобів, риторичних прийомів та стратегій, використовуваних політиками з метою переконання (О. А. Романов, І. Ю. Черепанова).
2. *Теорія тематичного аналізу ПД* пов'язана з вивченням змістових аспектів ПК, зокрема семантичних аспектів слів і речень, метафор і стереотипів (А. М. Баранов, Ю. М. Караулов, А. П. Чудінов).
3. *Теорія рефлексії* пов'язана з актуалізацією різних слотів у межах одних і тих самих фреймів у межах взаємодії учасників ПК та скерована на динамічний бік дискурсивних формацій (Т. В. Милевська, Н. О. Басенко).
4. *Теорія аксіологічного аналізу* орієнтована на понятійні, образні й ціннісні елементи з домінуванням останніх, в центрі уваги перебуває співвідношення персонального та соціального дискурсів (В. І. Карасик, Г. Г. Слишкін).
5. *Теорія інтеннт-аналізу* пов'язана з вивченням психологічних особливостей ПД, а саме прихованих намірів комунікантів та емоційно-експресивних параметрів ПК (Т. М. Ушакова, В. А. Цепцов, К. І. Алексєєв та ін.).
6. *Ідеологічний аналіз* пов'язаний насамперед з інституційним дискурсом, орієнтований на виявлення ідеологем та політикем, визначення системи цінностей (В. М. Базилєв).
7. *Теорія конфліктного політичного дискурсу* охоплює дослідження агресивності, конфліктності та агональності як параметрів ПД, зокрема вивчення експресивної лексики та метафорики (Л. М. Майданова, В. М. Аміров, Т. Г. Федотовських) [28, 49–50].

Більшість з описаних теорій мають міждисциплінарний характер, хоч і представлені здебільшого саме в політичній лінгвістиці, проте вони ґрунтуються на методах психології, соціології, комунікативістики тощо [41, 27].

Висновки до розділу 2

У даному розділі були дослідженні історія та методологія вивчення політичного дискурсу в мовознавстві.

Розглядаючи окремо історію розвитку вчення про політичний дискурс, вважаємо доречним звертатися до поділу на такі основні етапи:

- 1) перший донауковий етап (від античності до початку ХХ ст.), що характеризується наданням переваги риторичним та стилістичним дослідженням політичної комунікації;
- 2) другий етап (перша половина ХХ ст.) має загальнонауковий характер і пов'язаний із соціологічними, культурологічними, філософськими та філологічними дослідженнями політичної комунікації;
- 3) третій етап (60-ті – 80-ті роки ХХ ст.), що пов'язаний з виокремленням політичної лінгвістики як міждисциплінарної галузі знань;
- 4) четвертий етап (90-ті роки ХХ ст. – початок ХХІ ст.) відображає сучасний стан політичної лінгвістики.

Варто зазначити, що на сучасному етапі розвитку політичної лінгвістики сформувалася певна система напрямів та методів лінгвістичного дослідження ПК та ПД. Проте, на нашу думку, методологія політичної лінгвістики переважно ґрунтується на методах критичного аналізу, контент-аналізу, риторичної критики, когнітивного аналізу та інтент-аналізу.

Далі у практичній частині даного дослідження ми будемо послуговуватися переважно інтент-аналізом з усіх раніше перелічених методів,

виходячи з того, що ПД має маніпулятивний характер та містить приховані інтенції політиків.

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ЯПОНСЬКОГО ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ НА ПРИКЛАДІ ПУБЛІЧНИХ ВИСТУПІВ ПОЛІТИЧНИХ ДІЯЧІВ

3.1. Лексико-семантичні особливості японського політичного дискурсу

3.1.1. Лексико-граматичні засоби маніпулятивних тактик. Як уже було сказано раніше, основна мета ПД – переконати слухача у правильності позиції мовця. Інакше кажучи, маніпулювати його баченням тої чи іншої ситуації. Саме тому ми пропонуємо розглядати лексико-семантичні особливості японського ПД з точки зору його основної мовленнєвої стратегії.

Існує багато визначень терміну маніпулювання, але якщо узагальнювати, то це особлива комунікативно-мовленнєва стратегія, спрямована на впровадження у свідомість адресата бажань, установок, оцінок, що слугують для реалізації інтересів адресанта. До маніпулятивних тактик відносять аргументацію, агітацію, самопрезентацію та переконання.

Дослідивши та узагальнивши класифікації Н. Е. Гронської, С. А. Виноградової, Е. Н. Василенко, можна зробити висновки, що до лексичних засобів маніпулювання відносяться:

- номіналізація – 1) вербалізація об'єкта в будь-якій знаковій формі (слова, словосполучення, пропозиції, дискурсу або тексту) або 2) згортання (трансформація і сполучення) тематичної і рематичної інформації реалізованої частини тексту;

- метафори, метонімія та перифраз, наприклад, 人生は旅だ *jinsei wa tabi da* «життя людини – подорож»;
- конверсиви – слова, що демонструють одну й ту саму подію з різних точок зору (наприклад, перехідні та неперехідні дієслова);
- «слова-амеби» – запозичені слова, що вживаються на заміну вже існуючих слів у рідній мові (наприклад, замість 殺人者 *satsujinsha* казати キラー *kira*: «убивця», 中間商人 *chu:kanshounin* → ストックブローカー *sutokkuburo:ka*: «брокер, маклер» тощо);
- неологізми;
- різноманітні уточнення;
- дейксис (особові займенники, демонстративи この *kono* «цей», その *sono* «той», あの *ano* «ось той», вказівні частки);
- евфемізми – пом'якшувальні або маскувальні слова і вислови, які використовуються замість слів, котрі сприймаються як небажані, неприйнятні, вульгарні тощо. Так, наприклад, в японській формальній мові часто дієслівна зв'язка です *desu* «є, бути» замінюється на になります *ni narimasu* задля пом'якшення виразу в цілому;
- дисфемізми – більш грубі, вульгарні слова, що вживаються замість емоційних і стилістично нейтральних: 白痴箱 *hakuchibako* «ящик для телепнів» → テレビ *terebi* «телевізор»;
- софізми – логічно недосконалі міркування, що видаються за правильні і доказові, наприклад:
君は僕の事を「嫌いではない」と言ったじゃないか。それなら、好きって事だろう。
Kimi wa boku no koto wo kirai de wa nai to itta janai ka? Sorenara, sukutte koto darou.
«Отже, ти сказав, що “не ненавидиш” мене? Значить, любиш?»;
- гіпероніми – родові слова, пов'язані з видовими позначеннями (гіпонімами) зв'язками включення. Тобто це слова з близькими, але не

синонімічними значеннями, що перебувають у родо-видових зв'язках і є квазісинонімами. Так, наприклад, система родо-видових зв'язків гіпероніма, що найчастіше зустрічається в політичних текстах, – 国家 *kokka* «держава» – виглядає наступним чином [1]:

国家 /кокка/ держава					
君主国 /куншюококу/ монархія			共和国 /кьо:ваококу/ республіка		
専制君主制 /сенсей- куншюсей/ абсолютна монархія	立憲君主制 /ріккен-куншюсей/ конституційна монархія		大統領制共和国 /дайто:рьо:-кьо:ваококу/ президентська республіка	議會制共和国 /гікай-кьо:ваококу/ парламентська республіка	混合共和国 /конго:- кьо:ваококу/ мішана республіка
	二元的君主制 /нігентекі- куншюсей/ дуалістична монархія	議會君主制 /гікай-куншюсей/ парламентська монархія			
				議會大統領共和国 /гікай- дайто:рьо:-кьо:ваококу/ парламентсько-президентська республіка	大統領議會共和国 /дайто:рьо:- гікай-кьо:ваококу/ президентсько- парламентська республіка

Рис. 1

Крім цього, часто згадують варваризми, омоніми, полісеманти тощо, хоча конкретних прикладів їх вживання у якості засобів маніпулювання в рамках ЯПД виявити не вдалося.

Щодо граматичних засобів маніпулювання, то можна виокремити наступні:

- підбір граматичної форми;
- еліпси (еліптичну мову);
- різноманітні фігури мовлення;
- маніпуляцію такими граматичними категоріями японської мови, як особа, час, стан (вживання пасиву замість активу та навпаки) та дієвідміни;

- інверсія;
- особливості комунікативного типу речення;
- паралелізм (аналогія, уподібнення).

Для виявлення раніше перелічених лексичних та граматичних засобів маніпулювання в рамках японського ПД об'єктом практичного дослідження були обрані 街頭演説会 *gaitouenzetsu* «публічний виступ/звернення до виборців», що часто проводяться політичними діячами в передвиборчий період. Матеріали вивчення можна знайти у Списку ілюстративних джерел [III-VIII] та Додатках (Додаток А-Б).

Розпочнемо з лексичних особливостей та засобів маніпулювання. Дослідивши відео та транскрибування деяких виступів, вдалося виявити певні спільні моменти, характерні для публічних політичних виступів. Виокремлюємо наступне:

1. Повторення фраз-кліше зі словами 国 *kuni* «країна», 国家 *kokka* «державна», 日本 *nihon* «Японія», 国民 *kokumin* «народ» в контексті 戻す *modosu* «повернути», 変える *kaeru* «змінити», 守る *tamoru* «захистити». Найчастіше подібні словосполучення зустрічаються на початку та в кінці виступу. Дані фрази-кліше дозволяють вплинути на емоційний фон публіки, маніпулювати почуттями слухачів. Наведемо приклад з виступу прем'єр-міністра Шіндзо Абе на виборах у верхню палату в 2013 році [III]:

日本人の命をしっかりと守っていきます。日本の領土、美しい海は断固として守り抜く。

Nihonjin no inochi wo shikkari to mamotte ikimasu. Nihon no ryoudo, utsukushii umi wa danko toshite mamorinuku.

«Ми будемо захищати життя японців як слід. Будемо стояти до кінця за територію Японії та прекрасне море».

Ще один приклад з виступу Ямамото Таро в 2019 році (Додаток Б):

だから、もう皆んなが猫みたいに生きられるような社会を目指したい
んですよね。

*Dakara, mou minna ga neko mitai ni ikirareru you na shakai wo mezashitai n
desu yo ne.*

«Тому я хочу зробити так, щоб усі ми могли жити (щасливо), як коти».

2. Використання емоційно-забарвленої лексики. Це як і попередній засіб дозволяє маніпулювати почуттями слухачів, нав'язувати їм позицію мовця або партії по відношенню до опозиції. У випадку оцінювання власних дій реалізується стратегія самопрезентації, як от, наприклад, у виступі Хосокави Моріхіро під час виборів мера Токіо в 2014 році [IV]:
今度の知事選挙で原発の問題はテーマではないという人がおりますが、冗談ではない。この間の福島事故の後、沢山の人は東京にも逃れて来られました。東京の一部では水も止まり電気も止まり外国人も飛んで帰る人たちが沢山いた。なんでそれが東京の問題じゃないんでしょう。まさに東京の問題じゃないですか。とんでもない話です。

*Kondo no chiji senkyou de genpatsu no mondai wa tēmade wa nai to iu hito ga
orimasuga, joudan de wanai. Kono aida no Fukushima no jiko no ato, takusan
no hito-tachi wa To:kyo: ni mo nogarete ko raremashita. To:kyo: no ichibude
wa mizu mo tomari denki mo tomari-gai kokujin mo tonde kaeru hito-tachi ga
takusan ita. Nande sore ga To:kyo: no mondai janai ndeshou. Masani To:kyo:
no mondai janai desu ka. Tondemonai hanashi desu.*

«Деякі вважають, що тема атомної електроенергії не підходить для виборів мера, але **це вам не жарти**. Після аварії на Фукушіма багато людей втікало в Токіо. В деяких районах Токіо також траплялися відключення води та світла. Багато іноземців повернулися додому. Чому ж ця проблема не стосується Токіо? Це як раз таки наша проблема! **Що за дурниця**».

В даному прикладі Хосокава Моріхіро чітко визначає власну позицію щодо складнощів використання атомної електроенергії і подає себе як людину, якій не байдужа подія 11 березня 2011 р., та засуджує тих, кому здається, що ця проблема не стосується столиці.

3. Використання модальних операторів можливості (*ことができる koto ga dekiru*, потенційна форма дієслова *~れる、~られる-reru, -rareru*). Це дозволяє розкрити публіці перспективи, зміни, які можуть бути здійснені тим чи іншим політичним діячем. При використанні даного способу маніпулювання в адресатів з'являються певні потайні асоціації, що впливають на їх думку щодо певного політика, партії і так далі. Наведемо приклад з промови Ямагучі Нацуо в підтримку кандидата Сасакі Каякі на виборах у верхню палату парламенту в 2013 році [V]:

新人の佐々木さやかさん勝てば全国勝つことができます。

Shinjin no Sasaki Sayaka-san kateba zenkoku katsu koto ga dekiru n desu.

«Якщо переможе новенький — Сасакі Саяка, то від цього зможе перемогти вся країна».

4. Використання модальних операторів необхідності. Найчастіше реалізується через форму дієслова *~なければならぬ -nakereba naranai* «необхідно (щось) зробити». Також зустрічається вираз *必要があります hitsuyou ga arimasu* «є необхідність». Зазвичай використовується в контексті обов'язкових змін для поліпшення життя народу та країни в цілому. Визначаючи у своїх промовах певні проблеми, які необхідно вирішити, японські політики презентують себе як лідерів, які здатні позбутися недоліків попереднього управління та знайти більш ефективні способи ведення справ. Розглянемо ще один приклад з промови Ямагучі Нацуо [V]:

これからこの横浜と神奈川の地域そして中小企業や商店、そのお店にさらには皆さんの家庭にこの実感できる景気回、経済再生をお届けしていかねばなりません。

Korekara kono Yokohama to Kanagawa no chiiki soshite chuushou kigyō ya shouten, sono omise ni sara ni wa minasan no katei ni kono jikkan dekiru keikikai, keizai saisei wo otodoke shite ikanakereba narimasen.

«Необхідно донести до малого бізнесу та магазинів у Йокогама і Канагава, а також до Вас відродження економіки, яке можна було б дійсно відчувати».

У своїй промові Ямагучі Нацуо казав про те, що економічні показники в межах країни поліпшилися, але результатів цього населення поки що не відчуває. Тому необхідно зробити все можливе, щоб зміни були помітні на практиці, а не лише на паперах. Таким чином політичний діяч демонструє усвідомленість дійсної проблеми та наближеність до народу.

5. Звернення до повсякденного життя виборців, а саме згадування таких слів як 家庭 *katei* «дім», 家族 *kazoku* «родина», 団らん *danran* «сімейне коло» і тому подібних. Цей засіб маніпулювання дозволяє налагоджувати емоційний зв'язок з публікою, звертати увагу адресатів на мовця та на питання, що будуть підніматися далі. Наприклад, згадуючи проблему розповсюдження COVID-19 та економічного застою у зв'язку з цим, Ямамото Таро промовляє до слухачів наступне (Додаток А):

だから、東京都として皆さんに10万円お配りする。ただし、ここにはルールを定めます。何か？この10万円は使い切ってください。使い切っていたらいい。で、この10万円はあなたが**お住まいになっている地域**で使い、使い切っていたらいい。あなたが**食べたかったもの、買ったかったもの、欲しかったもの、必要なもの、あなたのお住まいの地域**でそれを使い切ってください。

Dakara, to:kyoutou toshite minasan ni ju: man en okubari suru. Kono ju: man en wa tsukaikitte kudasai. Tsukai kitte itadakitai. De, kono ju: man en wa anata ga osumai ni natte iru chiiki de tsukai, tsukai kitte itadakitai. Anata ga tabetakatta mono, kaitakatta mono, hoshikatta mono, hitsuyou na mono, anata no osumai no chiiki de sore wo tsukai kitte itadaku.

«Тому від імені адміністрації Токіо ми хочемо всім (присутнім) подарувати по 100 тисяч йен. Але є одне правило. Яке? Повністю витратьте ці гроші. Нам би хотілося, щоб ви це зробили. Використайте їх в районі, де живете, використайте повністю. Використайте їх на те, що хотіли з'їсти, купити, мати, на щось необхідне. Повністю витратьте їх у вашому районі».

Як бачимо, політичний діяч неодноразово згадує слово お住まい *osumai* «дім, житло» та апелює поняттями/речами, які стосуються перш за все його аудиторії (виділено жирним шрифтом): 食べたかったもの *tabetakatta mono* «те, що Ви хотіли з'їсти», 買ったかったもの *kaitakatta mono* «те, що Ви хотіли придбати» і так далі. Як тільки адресати повністю фокусуються на спікері, пан Ямамото продовжує:

これによって何が生まれるか？ お金って回るもんですよね。あなたが何か買い物をされた。そこで支払われたお金は、これ、誰かの収入に変わります。あなたのお住まいになっている地域で傾きかけているお店、いろいろありますよ。その底上げをしていくってことです。

Kore ni yotte nani ga umareru ka? Okanette mawaru mon desu yo ne. Anata ga nanika kaimono wo sareta. Soko de shiharawareta okane wa, kore, dareka no shuunyuu ni kawarimasu. Anata no osumai mi natte iru chiiki de katamuki kakete iru omise, iroiro arimasu yo. Sono sokoage wo shite ikutte koto desu.

«Що з цього буде? Обіг грошей! Ви щось купили. Гроші, які ви витратили, стали чийось доходом. У районі, де ви живете, багато магазинів, що занепадають. Таким чином ви сприятимете їх підйому».

Як бачимо, політик продовжує обговорення проблеми економічного застою. Звичайно, він міг би і не звертатися до почуттів публіки, згадуючи речі, які стосуються саме них; подати план дій просто та лаконічно. Але у подібний спосіб пан Ямамото абсолютно точно звертає на себе увагу та не втрачає зосередження аудиторії.

Перейдемо до розгляду граматичних засобів маніпулювання. Дослідивши відео та транскрибування деяких виступів, вдалося виявити певні спільні моменти, характерні для публічних політичних виступів. Виокремлюємо наступне:

1. Використання службових частинок *～んです* *-ndesu*, *～んですよ* *-ndesu yo*, *～よ* *-yo*, *～ね* *-ne* тощо, що мають експресивно-емоційне забарвлення, виражають уточнення або впевненість. Даний засіб слугує переважно для самопрезентації. Наведемо приклад з промови першого секретаря кабінету міністрів Кан Йосіхіде на підтримку Сакуя Гаку на загальних виборах 2014 року [VI]:

民主党政権で3四半期連続してマイナス成長の中で私たちは政権を奪還したんです。

Minshuto: seiken de san shihanki renzoku shite mainasu seichou no naka de watashitachi wa seiken o dakkan shita ndesu.

«Ми повернули собі владу під час економічного спаду в третю чверть правління Демократичної партії».

Пан Йосіхіде використовує *～んです* *-ndesu*, аби звернути увагу на факт, що під час економічного застою та втрати Японією конкурентноздатності на ринку електроніки Демократична партія не побоялась взяти на себе відповідальність.

Про частку *～ね* *-ne* як уточнювальний маркер див. підрозділ 3.1.2.

2. Використання дієслівної форми *～てしまう* *-te shimau* «закінчувати». Це означає, що у результаті певних дій відбувається щось дуже важливе, якісь зміни, що вже неможливо відмінити. Звідси, конструкція має два основних значення: повна завершеність дії та настання нового стану в результаті незворотної дії. На відміну від попереднього граматичного засобу форма *～てしまう* *-te shimau* використовується для дискредитації партії-опонента. З промови попереднього міністра праці Японії Нагацума Акіра в 2014 році [VII]:

わたくしが本当に驚きましたのが若い人も含めて厚生年金、国民年金皆さん払って頂いていると思いますけれどもその年金の保険料ですね。年金の保険料を成長戦略の糧として遣う。半分も株に投資をしてしまおう。株価が上がりました。でも皆さん株価を支えるために本当に皆さん年金保険料を払っているんでしょうか。

Watakushi ga hontou ni odorokimashita no ga wakai hito mo fukumete kousei nenkin, kokumin nenkin minasan haratte itadaite iru to omoimasu keredomo sono nenkin no hoken-ryo: desu ne. Nenkin no hoken-ryo: o seichou senryaku no kate to shite tsukau. Hanbun mo kabu ni toushi o shite shimau. Kabuka ga agarimashita. Demo minasan kabuka o sasaeru tame ni hontou ni minasan nenkin hoken-ryo: o haratte iru ndeshou ka?

«Те, що мене дійсно вразило, - страхові пенсійні внески в соціальну пенсійну систему та державну пенсійну систему, які ви сплачуєте, в тому числі молодь. Цей пенсійний внесок використовується як капітал для стратегічного розвитку. Половина витрачається на інвестиції та акції. Вартість акцій зросла, це так. Але, панове, ми ж самі платимо ці пенсійні внески, аби підтримувати ціни на акції?»

У наведеному прикладі політичний діяч виступає проти нерационального використання пенсійного фонду Японії для покращення економічних показників. Він спеціально розказує слухачам, куди та як саме витрачаються їх внески. Використання *～てしまおう -te shimau* в даній ситуації дозволяє зрозуміти позицію спікера щодо маніпулювання довірою японців. Таким чином, Нагацума Акіра виступає захисником прав народу та завойовує симпатію деяких виборців.

3. Використання риторичних запитань задля звернення до почуттів адресату та закладення в промову потаємного значення. Розглянемо приклад з промови Хашімото Тоору на загальних виборах 2012 року [VIII]:

あれ、三年前の政権交代選挙のとき、自民党と民主党合わせて・・・
三百五十億円のもの宣伝、広告表時かけたわけですよ。三百五十億で

すよ。それはテレビシーエムとか新聞代の広告に消えていて、皆さんはね、**政党にそんなことをしてもらうために、税金を渡してるんですか。違うでしょう。**

Are, san nen mae no seiken koutai senkyo no toki, jiminto: to minshuto: awasete...san byaku go ju: oku en no mono senden, ko:koku hyouji kaketa wakedesu yo. San byaku go ju: oku desu yo. Sore wa terebi shi:emu toka shinbun-dai no ko:koku ni kiete ite, minasan wa ne, seitou ni sonna koto o shite morau tame ni, zeikin o watashi teru ndesu ka? Chigau deshou.

«Ось, 3 роки тому під час виборів, що призвели до зміни влади, ліберально-демократична та демократична партії загалом витратили 35 млрд лише на агітацію та рекламу. 35 млрд йен! Все це було витрачено на рекламу по телебаченню та в газетах. **Ви за цим сплачуєте податки, щоб влада використовувала їх таким чином? Не за цим же?»**

Говорячи про нераціональне використання податків, Хашімото Тоору успішно вселяє адресатам недовіру та сумніви щодо політичного напрямку чинної влади. У такий спосіб він наближається до народу та завойовує симпатію.

Детальніше про роль питальних конструкцій у політичному дискурсі див. підрозділ 3.1.2.

Отже, проаналізувавши виступи сучасних японських політичних діячів (Абе Шіндзо, Хосокава Моріхіро, Ямамото Таро, Ямагучі Нацуо, Кан Йосіхіде, Нагацума Акіра та Хашімото Тоору), ми дійшли висновків, що для ЯПД не характерно використання жаргонізмів, оцінної лексики або вербальної агресії. Дискредитація конкурентів відбувається лише за допомогою підтверджених фактів, переважно в цифровій формі: часто згадуються негативні статистичні дані, проблеми з бюджетом тощо. Загалом промови у ПД спрямовані на маніпулювання аудиторією: всі лексичні та граматичні засоби підбираються, виходячи з цього.

Лексичні та граматичні особливості, перераховані в даному підрозділі, використовуються з наступними цілями:

- встановлення довіри між мовцем та адресатом;
- зацікавлення публіки шляхом використання форми запитання-відповідь;
- переконання публіки у вірності інформації, що їй надається (переважно шляхом використання стверджувальних часток).

Також засоби маніпулювання можуть бути використані для підняття духу патріотизму, відповідальності за власний вибір (якщо йдеться про політичні вибори) тощо.

3.1.2. Питальні конструкції як медіатори конфліктів та маркери диспуту. Вважається, що японці намагаються уникати аргументованих дискусій не лише в побуті або на роботі, але й у політичній сфері. Відповідно до праць Накаджіма (1989), японські політичні дебати та обговорення характеризуються таким процесом як запитання-відповідь, що займає досить багато часу, але не відображає суті дискусії як такої.

З іншого боку, в останні роки зростає кількість досліджень ролі питання в переговорах. Було доведено, що саме за рахунок питальних конструкцій часто вдається уникнути вербальних конфліктів. Але, звичайно, це залежить від форми та типу запитання, що ми зараз спробуємо розглянути детальніше в рамках ЯПД.

Об'єктом практичного дослідження була обрана телевізійна програма «NHK Special: A Revolution in Land Policy», що транслювалася 12 жовтня 1990 року. Якщо точніше, то була взята лише частина з дискусією двох японських політичних діячів — представників ліберальної та соціально демократичної партій (транскрибування виступу було взяте з дослідження Хаткінсона та Херітеджа [II]). В обговоренні також приймали участь економісти та модератори. Питанням дискусії слугувала проблема землеволодіння та законодавча частина земельного кодексу. Всі учасники диспуту в незалежності від соціального статусу з повагою ставилися один до одного. Мінусом є те, що

даний дискурс неможливо назвати повністю природним або спонтанним, адже в рамках телебачення зазвичай виступи плануються заздалегідь.

Під час дослідження перш за все у мовленні учасників дискусії були зафіксовані всі питальні конструкції та умовно поділені на чотири категорії:

- спеціальні запитання, що закінчуються часткою *か ka* та включають такі питальні слова як *どこ doko* «де», *いつ itsu* «коли», *どうして doushite* «навіщо», *だれ dare* «хто» і так далі;
- загальні питання з відповіддю «так» або «ні»;
- просодичні запитання без частки *か ka* або маркерів *ね ne* та *でしょう deshō* на кінці речення (вирізняються з потоку мовлення висхідною інтонацією);
- уточнювальні запитання з маркерами *ね ne* та *でしょう deshō* на кінці речення (в українській мові подібне закінчення часто перекладається як «..., чи не так?»).

Далі був проведений кількісний аналіз запитань. Було створено три окремі таблиці: розподіл за типом запитань, відсоток питань, за якими послідувала зміна спікера, та відсоток питань, на які послідувала певна вербальна та/або невербальна реакція (див. Таблиця 1-3).

На базі отриманих результатів далі був проведений якісний аналіз використаних запитань, а саме – їх тематичної приналежності (контролю обговорюваної теми), інформаційного навантаження тощо.

Загалом під час дискусії мовцями було використано 91 питальну конструкцію. Кількісний підрахунок питань кожного типу дав наступні результати:

Тип запитання	Кількість речень	% від загальної кількості
Спеціальний	14	15%
Загальний	6	7%
Просодичний	0	0%

Уточнювальний	71	78%
Загалом	91	100%

Таблиця 1. Розподіл за типом запитань

Варто зазначити, що з шести загальних питань три були спрямовані на отримання дозволу задати запитання. Якщо говорити про уточнювальні питальні конструкції, то з 71 речення 68 (75% від загальної кількості) закінчувалися маркером *ね ne*. Лише три питання (3% від загальної кількості) супроводжувалися *でしょう deshō*. Риторичні запитання, спрямовані на телеглядачів, не враховувалися.

Розглянувши дані результати та звертаючись до Таблиці 1, можемо зробити висновок, що найбільш вживаним типом запитання є уточнювальне. Просодичні питальні конструкції були повністю відсутні як такі.

Наступним кількісним показником нам слугувало таке поняття як контроль черги. Це означає, що після певного запитання мовець або продовжує власний виступ, або надає можливість опонентові відповісти. В першу чергу нас цікавила саме зміна спікера. Тобто за яким відсотком певного типу запитань слідує відповідь опонента або зустрічне питання. Результати наступні:

Тип запитання	% контролю черги
Спеціальний	100%
Загальний	100%
Просодичний	-
Уточнювальний	41%

Таблиця 2. Відсоток контролю черги

Згідно Таблиці 2 на спеціальний та загальний типи запитань у 100% випадків слідує вербальна відповідь, в той час як в уточнювальних питальних конструкціях цей показник зменшується до 41%. При цьому уточнювальний

маркер *ね ne* провокує відповідь лише в 17% з 68 речень. У випадку з *でしょう deshō* показник збільшується до 66% (два з трьох запитань).

Дані підрахунки свідчать про те, що можливість провокування відповіді зі сторони опонента в рази вища зі спеціальними та загальними запитаннями, аніж уточнювальними. При цьому відсоток вживання того чи іншого типу питальних конструкцій не грає жодної ролі. Варто також зазначити, що дані Таблиці 2 включають лише вербальну реакцію на запитання. Підрахунки з невербальною реакцією (наприклад, киванням головою на знак згоди) включені в Таблицю 3:

Тип запитання	% слідування вербальної та невербальної реакцій
Спеціальний	100%
Загальний	100%
Просодичний	-
Уточнювальний	60%

Таблиця 3. Відсоток слідування вербальної та невербальної реакцій

Як бачимо, з урахуванням невербальної реакції у вигляді кивання головою показник для уточнювальних запитань загалом збільшився до 60%. Якщо говорити про кожний маркер окремо, то речення з *ね ne* на кінці провокують певну реакцію в 21% випадків використання, *でしょう deshō* – 100%. Але дані числа не є константою.

Враховуючи кількісні результати, може здатися, що уточнювальні запитання з маркером *ね ne* посідають найслабшу позицію в політичному дискурсі та майже не сприяють підтриманню дискусії або діалогу. Хочемо запевнити, що в залежності від контексту питальні конструкції, що закінчуються *ね ne*, потребують не просто кивку головою, погляду або жесту (найпоширеніших невербальних реакцій), а саме словесної відповіді. Розглянемо такий приклад з досліджуваної дискусії:

(П — політичний діяч, Е — економіст, М — модератор)

П1: それいけえと言うんではいけない!

Sore ike: to iu n dewa ikenai!

«Не можна ж так казати!»

Е1: 加藤さん、それは(笑)

Kato:-san, sore wa (warai)

«Пане Като, це ж...» (сміється)

М3: それ、加藤さんねえ。土地問題はねえ。

Sore, Kato:-san ne:. Tochi mondai wa ne:.

«Це ж, пане Като, земельна проблема...»

П1: うん。Un. Так.

М3: やっぱり、生活の問題だと思うんですね。

Yappari, seikatsu no mondai da to omoun desu ne.

«Я думаю, це в кінці кінців повсякденна проблема, правильно ж?»

(ポーズ) *po:zu* пауза

П1: うん。Un «Так»

М3: だから生活の問題を...

Dakara seikatsu no mondai wo...

«Тому життєву (повсякденну) проблему...»

В даному прикладі за ね ne послідувала вербальна реакція після невеликої паузи. До цього запитання політичний діяч ігнорував позицію інших спікерів. За допомогою уточнювального маркеру учасники дискусії спромоглися отримати певну реакцію на власні висловлювання та впевнитися, що їх слухають. Однак використання ね ne на кінці речення не завжди гарантує подібну відповідь. Розглянемо ще один приклад:

Е3: しかしですねえ、もうこれまであのう二回三回土地高騰はあったんですね。

で、その経緯を観てますと、...

Shikashi desu ne:, mou koremade ano: nikai sankai tochi koutou wa attan desu ne.

«Але ціна на землю вже різко зростала двічі чи тричі (, правильно ж?). І з тим як я досліджую це питання...»

В даному випадку за *ね ne* не слідує жодної відповіді, мовець продовжує власну думку. Проте відсутність реакції як такої не помітна: спікер не робить паузу, не використовує висхідну інтонацію і, здається, не потребує жодної відповіді на своє уточнення. На противагу цьому, коли *ね ne* використовується з бажанням побачити або почути певну реакцію, відсутність останньої стає очевидною. Наприклад:

П1: ところが、土地の場合は土地を持つとる人で弱者と強者があるわけですね。

Tokoro ga, tochi no baai wa tochi wo motteru hito de jakusha to kyousha ga aru wake desu ne.

«Але у випадку з землею люди, що нею володіють поділяються на слабких та сильних, так?»

(長いポーズ) *nagai po:zu* довга пауза

持つとる人でですよ、弱者と強者がある。

Mottoru hito de desu yo, jakusha to kyousha ga aru.

«Люди, що володіють землею, поділяються на слабких та сильних»

М1: うんうん。 *Un un* «А, так-так.»

П1: それから、...

Sorekara,...

«Також,...»

Можемо зробити висновок, що на відміну від питальної частки *か ka* в загальних та спеціальних запитаннях *ね ne* не обов'язково виступає маркером питальної конструкції (принаймні в граматичному плані), адже не завжди потребує відповіді. Цікавим є те, що уточнювальні запитання найчастіше

використовуються в ПД (особливо в дискусіях), хоча й не несуть суттєвого інформаційного навантаження та не надають нових фактів у відповіді.

Перейдемо до якісного аналізу питальних конструкцій. Відповідно до Таблиці 1 під час дискусії було використано 14 спеціальних запитань. Усі вони були спрямовані на розгортання теми та подальше обговорення. При цьому зосередженість на певному аспекті дискусії, а також її тривалість цілком і повністю залежали від бажання мовця. Розглянемо приклад:

M1: 加藤さんはその辺は審議会のあり方はどう思われますか。

Kato: -san wa sonohen wa shingikai no arikata wa dou omowaremasu ka?

Пане Като, що ви думаєте про те, якою рада (нарада) має бути?

П1: あのう、審議会という一般論とですね、

Ano:, shingikai toiu ippanron to desu ne,...

Що ж, ми обговорюємо раду в загальному плані,...

M1: ええ。E: «Ага»

П1: あのう、臨調で設けた土地対策検討委員会と、あるいは、それと色々委員会がありますね。

Ano:, rinchou de mouketa tochi taisaku kentou iinkai to, aruiwa, sore to iroiro iinkai ga arimasu ne.

«Ну, комісія з питань дослідження земельних контрзаходів, що була сформована в комітеті та/або»

M1: はい。Hai «Так»

П1: 法律に基づいて国会で承認する人、私は審議会には女性をたくさんいれろとということをいつも申し上げ主張しておる一員なのですが、

Houritsu ni motozuite kokkai de shounin suru hito, watakushi wa shingikai ni wa josei wo takusan irero to toiu koto wo itsumo moushiage shuchou shite oru ichiin nan desu ga,...

«З поміж людей, що обирають членів парламенту відповідно до закону, я один з тих, хто постійно стверджує, що нам потрібно більше членів-жінок у раді...»

M1: あのう、行政組織法のですね、第八条にありますね、審議会

Ano:, gyousei soshikihou no desu ne, daihachijou ni arimasu ne, shingikai...

«Що ж, в нас є посилання на 8 статтю адміністративного процесуального кодексу щодо ради...»

Даний приклад демонструє, як спеціальне запитання підтримує тему дискусії. M1 на початку намагається винести на обговорення два окремих моменти: *その辺 sonohen* «ця справа (дана обставина)» та *審議会のあり方 shingikai no arikata* «те, якою рада має бути». Проте в результаті П1 підтримує лише питання ради (наради). Це свідчить про те, що подібне запитання не контролює розмову цілком і повністю, адресат має можливість вільно висловлювати власну думку та не обмежуватися лише певними аспектами. Звісно, з тим, як розвивається бесіда, M1 перериває співрозмовника, аби знову взяти під контроль тему дискусії та повернутися до тих моментів, які він першопочатково планував обговорювати.

Безумовно, спеціальні запитання дозволяють розкрити нові факти, аспекти обговорюваної теми, висловити учасникам дискусії власні думки, але з іншого боку тематична неоднозначність, відкритість подібних питальних конструкцій відводить обговорення від основного курсу. На противагу цьому загальні запитання не надають адресату багато опцій: він може або погодитися, або спростувати твердження, висловлене в питанні. Наприклад:

M3: その場合は、あのう、大前提はですねえ、

Sono baai wa, ano:, daizentei wa desu ne:,...

«У цьому випадку чи є основною посилкою те,..»

П1: うん。Un «Ага»

M3: 土地を下げると今の価格を下げるということではいいんですか。

Tochi wo sageru to ima no kakaku wo sageru toiu koto dewa iin desu ka?

«..., що ціна на землю має бути знижена?»

П1: いいです。Ii desu. «Саме так!»

あのう、色々な団体が言うてくる場合に本音とたてまえがありますよね。私たちはこれから本音ですべてやっていきたい。

Ano:, irorior na dantai ga iutekuru baai ni honne to tatemae ga arimasu ne.

«Що ж, коли різні партії (сторони) стверджують, що є істинні та показові наміри, нам би хотілося все робити, спираючись на *honne* (істинні наміри)»
そのためには高値安定ではいけないと。下げるためにどういう方法をこ
うずるかと...

Sono tame ni wa takane antei dewa ikenai to. Sageru tame ni do:iu houhou wo kouzuru ka to...

«Для цього ми не можемо залишати ціну стабільно високою. Для її зниження заходи, що ми застосовуємо,...»

В наведеному прикладі загальне питання потребує конкретної відповіді – *いいです。Ii desu.* «Саме так!». П1 спочатку погоджується з МЗ, потім висловлює власну думку, підкріплюючи її аргументами, та знову повертається до обговорення основного моменту. Тобто МЗ використаною питальною конструкцією в даному випадку повністю контролює перебіг розмови, не даючи адресату вільно та необмежено в часі відповідати. Проте ми не можемо сказати, що всі загальні запитання впливають на підтримання теми подібним чином: згідно Таблиці 1 три з шести питань були спрямовані на отримання дозволу висловитися, а отже, статистичних даних недостатньо.

Повертаючись до уточнювальних запитань, варто зазначити, що маркери *ね ne* та *でしょう deshō* на кінці речення не потребують від адресата надання конкретної розгорнутої відповіді, чіткого «так» або «ні». Як уже було сказано раніше, уточнювальні питальні конструкції спрямовані на риторичне звернення до слухача, отримання погодження від співрозмовника. Дуже часто адресат при подібному перебігу діалогу реагує на *ね ne* та *でしょう deshō* не вербально, киваючи головою, струшуючи плечима і так далі. Звісно, бувають і виключення з правил:

П1:それから、それで、ええ、土地臨調をやっていただいて、答申を頂く委員を先生方は国会承認人事ではなかったわけですね。

Sorekara, sorede e:, tochi rinchou wo yatte itadaite, toushin wo itadaku iin wo senseikata wa kokkai shounin jinji de wa nakatta wake desu ne.

«Виходить, що кадри, які працюють в земельному комітеті та доповідають, не обираються парламентом, так?»

М1:でも、まあ、その利害関係者がですね、たくさん特に官庁OBとかですねえ。

Demo, ma:, sono rigai kankeisha ga desu ne, takusan toku ni kanchou OB toka desu ne:.

«Але, ну, дуже багато сторін зацікавлені в цьому питанні, особливо серед тих, хто раніше працював у державних установах»

Як бачимо, незважаючи на те, що П1 висловив завершену думку в рамках однієї теми, завершуючи речення маркером *ね ne* і таким чином намагаючись залучитися підтримкою співрозмовників та побачити, чи його слухають взагалі, М1 розпочинає нову під-тему. Він відкрито і не погоджується зі сказаним, і не виступає проти. Словами *でも、まあ Demo, ma:* «Але, ну...» адресат дає зрозуміти, що він має власну думку з обговорюваного питання.

Таким чином можемо зробити висновок, що уточнювальні запитання спеціально використовуються спікерами для звернення до почуттів, емоцій адресата, а не до його переконань та для контролю теми, хоча це й не завжди вдається.

Останній аспект, у якому розглядаємо питання як маркери диспуту, – медіація конфліктів. Як уже було сказано на початку, питальні конструкції часто використовуються в ПД як вербальні засоби угамування суперечок, роз'яснення різних позицій.

Розпочнемо зі спеціальних запитань. За своєю природою подібні питальні конструкції не можуть сприяти виникненню непорозумінь або конфліктів через свою тематичну необмеженість та вільність відповіді. Найбільш вживаним

спеціальним запитанням, що слугує даній цілі, є речення *いかがでしょうか*.
Ikaga deshou ka? «А ви як думаєте?». В залежності від контексту може також перекладатися як «А що ви скажете на це?», «Чи згодні ви з цим/зі мною?» і так далі. Дана питальна конструкція надає адресату безліч опцій для відповіді, при цьому йому не обов'язково притримуватися твердження/думки опонента. Розглянемо приклад:

E2: *これはね、本当にスキャンダリックなことです*ね。

それをまた許しているですね。野党これはいったい何なんだという風に思うんですが。(笑)

いかがでしょうか。(笑)

Kore wa ne, hontouni sukyandarikku na koto desu ne.

Sore wo mata yurushite iru desu ne. Yato: kore ha ittai nan nanda toiu fuuni omoun desu ga. (warai)

Ikaga deshou ka? (warai)

«Це дійсно скандальна справа (, правда ж?).

Але мені цікаво, що ж там з цією опозицією, що уряд досі дозволяє це (сміється).

А ви що думаєте? (сміється)»

П2: *私も本当に最近そう思っております*。

あの従来ややもしますとね、法律が通る、審議会ができる、そうしますとですね。

Watakushi mo hontouni saikin sou omotte orimasu.

Ano ju:rai yayamo shimasu to ne, houritsu ga to:ru, shingikai ga dekiru, sou shimasu to desu ne.

«Останнім часом я також так думаю.

На сьогодні ми спостерігаємо тенденцію, що з прийняттям нового закону утворюється рада»

Як бачимо, в кінці своєї черги (промови) E2 задає спеціальне запитання. До цього він різко висловлюється в адресу Опозиційної партії та намагається

залучитися підтримкою (почути згоду) за допомогою уточнювального маркеру *ね ne*. Подібна промова могла б призвести до конфліктної ситуації під час дискусії, але питання *いかがでしょう*ка нівелює даний момент, дає можливість адресату висловити абсолютно протилежну думку. Хоча в цьому прикладі П2 погоджується з попереднім спікером: *私も本当に最近そう思っております Watakushi mo hontou ni saikin sou omotte orimasu* «Останнім часом я також так думаю».

На противагу спеціальним загальні запитання підвищують можливість виникнення диспуту, адже у відповіді очікується або згода, або незгода. При запереченні різниця думок стає занадто очевидною, що в подальшому може призвести до вербальної суперечки. Але за результатами практичного дослідження та відповідно до Таблиці 1 загальні запитання використовуються доволі рідко в ЯПД, що унеможливорює розгортання конфліктної ситуації.

Уточнювальні запитання найчастіше функціонують як маркери диспуту в політичному дискурсі. Частки *ね ne* та *でしょう deshou* зазвичай використовуються на емоційному рівні, і якщо їх відхилено адресатом, конфлікт інтересів/думок стає очевидним:

МЗ: *コンセンサスに時間がかかっている間にどんどん地価が上がっちゃうわけですね。*

Konsensasu ni jikan ga kakatte iru aida ni dondon chika ga agacchau wake desu ne?

«Поки ми досягнемо консенсусу, ціна на землю продовжить зростати, чи не так?»

(ポーズ) po:zu пауза

П1: *いや！だから色々打つ手がありまして...*

Iya! Dakara iroiro utsute ga arimashite...

«Hi! Саме тому в нас передбачено багато заходів...»

У даному прикладі у відповідь на ствердження М3 П1 робить акцент на **いや!** *Iya!* «Ні!» та підвищує тон на початку наступного речення, таким чином демонструючи свою незгоду.

Наступним прикладом продемонструємо, як уточнювальна питальна конструкція дозволяє учасникам дискусії навпаки уникнути відкритого конфлікту:

М1:それから、まあ、財界OBがたくさんいるメンバーとして多すぎるんではないかという批判があるんですね。

Sorekara, ma:, zaikai OB ga takusan iru menba: toshite oosiguri n de wa nai ka to iu hihan ga aru n desu ne.

«Існує (критична) думка, що занадто багато вихідців з бізнес сфери наразі входять до ради (, чи не так?)»

П1: (答えしない) *kotae shinai* не відповідає

М2:で、そのあたりですね、あのう、中谷さん、恐れ入ります、いまあのう加藤さんうつりましたけれども、

De, sonoatari desu ne, ano:, Nakatani-san, osoreirimasu, ima ano: Kato:-san utsurimashita keredomo,...

«Що ж, щодо цього питання, пане Накатані, прошу вибачення, камера зараз знімала пана Като, проте...»

Е3:ええ。E: «Ага»

М2:さっきね、利害調整もう大変な利害調整をやってるんじゃないかとおっしゃてましたよね。

Sakki ne, rigai chousei mou taihen na rigai chousei wo yatterun ja nai ka to oshhatemashita yo ne.

«Ви казали раніше, що проводите інтенсивне урегулювання інтересів, правильно?»

Е3:うん、あのう...

Un, ano:...

«Так, ну...»

M2:いかがですか。

Ikaga desu ka?

«Що ви думаєте/скажете?»

E3:先ほどあのう政調会長がですね、

Sakihodo ano: seichou kaichou ga desu ne,...

«Ну, до цього голова (пан Като) казав, що...»

У даному прикладі (частина якого вже розглядалася раніше) можна побачити, що відсутність відповіді зі сторони П1 згладжується уточнювальним маркером *ね ne* у запитанні від М3 (перше речення). Потенційного конфлікту також вдалося уникнути за допомогою спеціального запитання від М3 *いかがですか Ikaga desu ka?* «Що ви думаєте/скажете?» та переключенням спікера на іншого співрозмовника.

З цього можемо зробити висновок, що навіть за протилежності думок учасники дискусії намагаються максимально уникати конфліктних ситуацій та непорозумінь. Саме тому і маємо подібні кількісні результати як у Таблиці 1: загальні запитання використовуються вкрай рідко, перевага віддається уточненням через їх невибагливість до відповідей/реакцій адресата.

3.2. Лінгвокультурні особливості японського політичного дискурсу

Лінгвокультурологія як наука досліджує певні концепти як культурно марковані одиниці, що є об'єднанням знань, уявлень та асоціацій про певне поняття або предмет та є спільними для носіїв мовної картини світу певного етносу.

Лінгвокультурологічний аналіз політичного дискурсу дає можливість зробити висновки про певний концепт, притаманний тій чи іншій країні, систему моральних і культурних цінностей, особливості вербальної та невербальної поведінки тощо.

Дещо з перелічених вище моментів уже згадувалося раніше при аналізі лексико-семантичних особливостей ПД. Наприклад:

- апелювання такими поняттями як «країна», «народ» і тому подібними, що частково представляє ідеологічні переконання та систему цінностей японців;
- відсутність відкритої агресії;
- намагання уникнути розбіжності думок, непорозумінь, конфліктних ситуацій.

Наразі пропонуємо розглянути саме поведінку японських політичних діячів та такі екстралінгвістичні засоби, як мовчання, пауза, темп мовлення, акцентування (виділення) ключових моментів промови тощо. Зразком для аналізу була обрана вступна частина промови прем'єр-міністра Японії Абе Шіндзо на 68-й сесії Генеральної асамблеї Організації Об'єднаних Націй (2013), у якій він звертається до представників різних країн з проблемою використання хімічної зброї у Сирії та обіцянкою підтримувати мир у світі (Додаток В).

Вважаємо за необхідне розпочати аналіз уривку з визначення темпу мовлення оратора. Відомо, що японська мова належить до «швидких»: темп в середньому сягає семи складів за секунду. Проте дані заміри в рамках ЯПД характерні головним чином для дискусій. Для отримання більш точних результатів для публічного виступу заміряємо швидкість реалізації окремих речень з різних частин промови:

- 1) 議長、まずシリア情勢について新たなプレッジを述べようと思ひます。

Gichou, mazu Shiria jousei ni tsuite aratana purejji wo nobeyou to omoimasu.

«Пане голова, я хотів би розпочати з повідомлення про розгортання нових подій в ситуації з Сирією».

Речення містить 25 складів, 35 мор. На реалізацію було витрачено сім секунд. Це приблизно 3,5 скл./сек. Темп мовлення повільний, розмірений, розрахований на адекватне сприйняття слухачем.

- 2) 我が国NGOやボランティア組織が彼らのため昼夜兼行で働いていることを私は誇りに思います。

Wagakuni NGO ya borantia soshiki ga karera no tame chu:ya kenkou de hataraitte iru koto wo watashi wa hokori ni omoimasu.

«Я пишаюся тим, що японські суспільні та волонтерські організації цілодобово працюють над цим».

Речення містить 43 склади, 52 мори. На реалізацію оратор витратив 12 секунд. Швидкість мовлення у даному фрагменті приблизно дорівнює 3,5 скл./сек. Темп повільний, розмірений, розрахований на адекватне сприйняття слухачем.

- 3) 私はここに日本を今まで同様..いいえ、世界はいよいよ悲劇に満ちているのですから、むしろこれまで以上に平和と安定の力としていくことをお約束します。

Watashi wa koko ni Nihon wo imamade douyou... ie, sekai wa iyooyo higeki ni michite iru no desu kara, mushiro kore made ijou ni heiwa to antei no chikara to shite iku koto wo oyakusoku shimasu.

«Я тут, щоб підтримати Японію...ні, підтримати світ, сповнений трагічних подій, і я обіцяю принести в нього мир та стабільність, як ніколи раніше».

Речення містить 66 складів, 83 мори. З урахуванням заминки у підкресленій частині та її повторення на виголошення думки знадобилося 17 секунд. Це дорівнює 3,8 скл./сек. Темп мовлення повільний, проте неоднорідний.

Як бачимо, мовець впродовж усіх чотирьох хвилин зберігає однаковий темп мовлення, щоб аудиторії було легше сприймати. Невелике прискорення спостерігається в кінці фрагменту. Через обмовку оратору довелося зробити паузу, а подальше хвилювання спровокувало неодноразове повторення одного й того ж виразу (世界はいよいよ *sekai wa iyoiyo*).

З темпом мовлення безпосередньо пов'язані паузи. Відповідно до мети висловлювання та у рамках політичного дискурсу пан Абе не вдається до суто японської паузації у вигляді 相づち *aidzuchi* – планомірного переривання. У фрагменті можна вирізнити міжсигматичні (між окремими частинами речення) і міжфразові паузи. У кінці наявна несинтаксична паузія, спричинена нервуванням (私はここに日本を今まで同様...いいえ、世界はいよいよ悲劇に満ちているのですから、むしろこれまで以上に平和と安定の力としていくことをお約束します。 *Watashi wa koko ni Nihon wo imamade douyou... iie, sekai wa iyoiyo higeki ni michite iru no desu kara, mushiro kore made ijou ni heiwa to antei no chikara to shite iku koto wo oyakusoku shimasu.* «Я тут, щоб підтримати Японію...ні, підтримати світ, сповнений трагічних подій, і я обіцяю принести в нього мир та стабільність, як ніколи раніше»).

Оскільки в японській мові паузія асоціюється з поняттям プロミネンス *prominensu* «виділення», вважаємо доречним проаналізувати окремі частини промови на предмет наявності логічного виокремлення, де сірий фон тексту позначатиме акцентування окремих слів, а знак | - міжсигматичні паузи:

- 1) ご列席の皆様|初めに|ジョン・アッシュ大使の|議長就任を|一緒に|お祝いしましょう。

Go resseki no minasama,| hajime ni Jon Asshu taishi no| gichou shu:nin wo| goisshoni| oiwai shimashou.

«Пані та панове, давайте спочатку разом привітаємо Джона Еша зі вступом на посаду голови Генеральної асамблеї».

- 2) いま|この瞬間にも|数を増す難民たち|その支援にも|我が国は|一層の努力を|傾注します。

Ima| kono shunkan ni mo| kadzu wo masu nanmin-tachi| sono shien ni mo| wagakuni wa| isso: no doryoku o| keichu: shimasu.

«Японія буде докладати ще більше зусиль для підтримки зростаючої кількості постраждалих».

- 3) 医療センターで働く|スタッフに|訓練を施し|持ち運びのできる|X線装置など|医療器具を|届けます。

Iryo: senta: de hataraku sutaffu ni kunren wo hodokoshi mochihakobi no dekiru X-sen souchi nado iryo: kigu wo todokemasu.

«Ми навчимо персонал, що працює в медичних центрах, та доставимо медичне обладнання на кшталт портативного рентгену».

- 4) 手にした僥倖に|報いる|私の責務とは|まずもって|日本経済を強く建て直すこと|そのうえで|日本を世界に対して|善をなす|頼れる「力」と|することです。

Te ni shita gyo:ko: ni| mukuiru| watashi no sekimu to wa| mazu motte nipponkeizai wo tsuyoku| tatete naosu koto| sonouede| Nihon wo sekai ni taishite| zen wo nasu|•tayoreru 'chikara' to| suru koto desu.

«Мій обов'язок, яким я був удостоєний, полягає в тому, щоб в першу чергу укріпити економіку Японії та перетворити країну на «силу», що буде здатна принести користь всьому світові».

Як бачимо, в незалежності від довжини речення мовець намагається акцентувати увагу на як мінімум трьох словах, що, на його думку, є ключовими для розуміння сенсу. Крім цього, особливістю політичної промови є чітке членування фраз. Кожний окремий член речення (означення, додаток тощо) супроводжується короткою міжсигматичною паузою. Паузація між окремими фразами триває від 0.9 до 1.2 секунд.

3 プロミネンス *prominensu* («виділенням») також пов'язана гучність мовлення. Вважаємо цікавим, що мовець впродовж усієї мови зберігає однорідний тон та однакову висоту голосу. Навіть у моменти нервування пан Абе не перейшов на шепіт, викрикування тощо. Мовлення спокійне, в міру гучне.

Лише один раз за чотири хвилини промови пан Абе вдався до мовчання: ご列席の皆様、初めにジョン・アッシュ大使の議長就任を一緒にお祝いしましょう(沈黙) *Go resseki no minasama, hajime ni Jon Asshu taishi no gichou shu:nin wo goisshoni oiwai shimashou (chinmoku)* «Пані та панове, давайте спочатку разом привітаємо Джона Еша зі вступом на посаду голови Генеральної асамблеї (мовчання)». Ця невербальна реакція тривала впродовж 4 секунд та в даному контексті слугувала імпульсом для подальшої дії зі сторони публіки – привітання аплодисментами нового голову Генеральної асамблеї.

Оскільки дана промова належить до офіційно-ділового стилю та має на меті констатацію фактів, що стосуються бентежної для світової спільноти проблеми, не дивно, що оратор не вдається до сміху, зітхання, позіхання тощо. Подібні екстралінгвістичні засоби не забезпечили б кращого розуміння

повідомлення, навпаки – викликали б негативні емоції в аудиторії або втрату інтересу до мовця.

Але це не означає, що перелічені в попередньому абзаці зовнішньолінгвістичні чинники неможливо використовувати в рамках ПД. Для цього існує таке поняття як ідіостиль промовця. Кожен політик має свої відмінні характерні риси, свій імідж, що проявляється у його мовному портреті, тому, як говорить, до яких мовних прийомів вдається, на чому наголошує. Вдалий імідж, ідіостиль політика – це половина його успіху, а дотримання свого стилю так само важливо, як і вся діяльність, адже саме індивідуальні риси промови вирізняють яскравих діячів серед інших, і роблять їх пізнаваними для народу.

Повертаючись до перелічених вище прикладів з промови Абе Шіндзо, можемо зробити висновок, що ідіостилем даного політичного діяча є стриманість, розважливість, серйозний та навіть інколи похмурий вираз обличчя. Таку саму поведінку можна було спостерігати під час його агітаційного виступу, приклади з якого розглядалися в підпункті 3.1.1 [III]. На противагу панові Абе Ямамото Таро, наприклад, під час публічних промов часто жартує, посміхається, намагається розмовляти з публікою не по темі тощо. Розглянемо наступну частину з його агітаційного виступу 2019 року (Додаток Б):

猫ちゃんTシャツだ。どうだ。あなたの生活を守るといことは猫ちゃん
の生活も守るとい事ですよ。おばちゃんも猫大好きだよーですって。ありが
とうございます。私もそうです。(笑)

*Nekochan T shatsu da. Dou da. Anata no seikatsu wo mamoru toiu koto wa nekochan
no seikatsu mo mamoru toiu koto desu yo. Obachan mo neko daisuki da yo: desu tte.
Arigatou gozaimasu. Watashi mo sou desu (warai).*

«У мене на футболці кошени. Захищати вас значить захищати й його. Жіночка каже, що їй дуже подобаються коти. Велике спасибі. Мені теж (сміється)».

У даному прикладі до пана Ямамото звертається хтось з публіки з коментарем щодо його вбрання. Політичний діяч приділяє цьому увагу та з гумором реагує, навіть сміється. Подібна поведінка розташовує до себе, викликає симпатію, запам'ятовується. В цьому і проявляється ідіостиль Ямамото Таро як оратора.

Ще однією особливістю політичних промов є ввічливість, що вербально виражається через 尊敬語 *sonkeigo* та 謙讓語 *kenjougo* — ввічливе мовлення по відношенню до співрозмовника та до себе відповідно. Як відомо, японці по натурі консервативні, намагаються ніколи «не втратити обличчя», поважають сформовані в Японії здавна 上下関係 *jouge kankei* «ієрархічні стосунки». Цим і пояснюється використання ввічливої мови там, де вона здавалося б не потрібна. Так, в агітаційних промовах політики часто починають з фрази: 大きな音を立てて申し訳ございません *Ookina oto wo tatete moushiwake gozaimasen* «Я прошу вибачення, що так гучно / Я дуже сильно вибачаюся за гучні звуки». Пов'язано це з тим, що подібні виступи зазвичай проводяться посеред вулиці і спікерам доводиться використовувати кілька мікрофонів одразу. Незважаючи на те, що навіть за таких заходів політиків все одно може бути не чути, вони ввічливо вибачаються перед своєю аудиторією за те, що їй доводиться слухати промову через гучний мікрофон.

Підсумовуючи усе вище сказане, можемо зробити висновок, що лінгвокультурний аспект ЯПД полягає в маніпулюванні патріотичними концептами, використанні показників ввічливості та контролі таких зовнішньолінгвістичних факторів як пауза, мовчання, сміх, темп мовлення, інтонація тощо.

Висновки до розділу 3

У даному розділі ми проаналізували публічні виступи та промови таких японських політичних діячів, як Ямамото Таро, Абе Шіндзо, Хосокава Моріхіро, Кан Йошіхіде, Ямагачі Нацуо, Нагацума Акіра і Хашімото Тоору, а також частину дискусії в рамках політичного дискурсу, що транслювалася на японському телебаченні.

Говорячи про лексико-семантичні та лінгвокультурні особливості ПД, ми дійшли наступних висновків:

- 1) у промовах повністю відсутня оцінна лексика, жаргонізми, «ярлики» або вербальна агресія;
- 2) кожен політик має власний ідіостиль — манеру спілкування з публікою;
- 3) найчастіше використовуються наступні тактики маніпулювання: вплив на патріотичні почуття адресатів, самопрезентація кандидатів, нав'язування прихованих асоціацій, спілкування з публікою з позиції лідера, а також дискредитація опонентів лише достовірними фактами (переважно тими, що можна представити в лічильній формі);
- 4) мовне оформлення вище перелічених тактик за допомогою фраз-кліше, емоційно-забарвленої лексики, модальних операторів можливості та необхідності, конструкцій з *～んです* *-ndesu* та *～てしまう* *-te shimau*, а також риторичних запитань.

Крім цього, було виявлено, що питальні конструкції в рамках ПД можуть використовуватися не лише для маніпулювання аудиторією та/або співрозмовником, але й для уникнення конфліктних ситуацій, медіації розбіжності думок.

ВИСНОВКИ

Проаналізувавши весь вищевикладений теоретичний та практичний матеріал, представляється можливим зробити висновки про те, що політичний дискурс є поняттям чітко невизначеним, а питання політичної комунікації в японській мові все ще не є популярним об'єктом мовних та мовленнєвих досліджень.

Впродовж дослідження ми детально розглянули теоретичні засади ПД, визначили його характерні особливості та функції, дослідили історію та методологію вивчення в мовознавстві, проаналізували лексико-семантичні та лінгвокультурні особливості японського політичного дискурсу на прикладі публічних виступів, промов та дискусій політиків.

Об'єктом дослідження в даній роботі виступала японська політична мова, яку вдалося проаналізувати з опорою на відповідні відеоматеріали та транскрибування виступів політичних діячів. Особлива увага зверталася на лексичні та граматичні засоби маніпулювання, функції питальних конструкцій та зовнішньолінгвістичні фактори (мовчання, паузи, темп мовлення тощо).

Загалом було опрацьовано 50 теоретичних джерел, 8 ілюстративних джерел та 3 окремо винесені в Додатки промови японських політичних діячів (транскрибування з транскрипцією).

За результатами проведення наукової роботи можна зробити наступні висновки:

1. Було з'ясовано, що чіткої дефініції ПД не існує, а ототожнення понять «політична мова», «політична комунікація» та «політичний дискурс» є недоцільним, оскільки ці терміни вживають на позначення принципово різних мовних явищ. Наразі з впевненістю можемо сказати лише те, що ПД є втіленням політичної мови та основною частиною ПК;

2. Визначено основні параметри ПД, до яких можна віднести такі антонімічні ознаки, як ритуальність та інформативність, інституційність та особистісний характер, езотеричність і загальна доступність, редукціонізм і повнота інформації, стандартність та експресивність, діалогічність і монологічність, імпліцитна та експліцитна оцінність, агресивність і толерантність. Також політичний дискурс характеризується інституційністю, інформативністю, смисловою невизначеністю, фантомністю, фідеїстичністю, езотеричністю, актуалізацією мас-медіа як каналу комунікації, дистанційованістю та авторитарністю, театральністю та динамічністю;
3. Були окреслені основні функції політичного дискурсу, до яких належать маніпулятивна, функція переконання, інформативна, аргументативна, створення картин кращого майбутнього та функція конструювання мовленнєвої реальності. Ми поділяємо думку багатьох сучасних українських та зарубіжних учених, котрі вважають інструментальну функцію однією з найважливіших, адже саме вона є функцією боротьби за владу, заволодіння нею та її збереження;
4. Розглянута історія дослідження ПД у мовознавстві та виокремлені такі основні її етапи: 1) перший донауковий етап (від античності до початку ХХ ст.), що характеризується наданням переваги риторичним та стилістичним дослідженням політичної комунікації; 2) другий етап (перша половина ХХ ст.), який має загальнонауковий характер і пов'язаний із соціологічними, культурологічними, філософськими та філологічними дослідженнями політичної комунікації; 3) третій етап (60-ті – 80-ті роки ХХ ст.), що пов'язаний з виокремленням політичної лінгвістики як міждисциплінарної галузі знань; 4) четвертий етап (90-ті роки ХХ ст. – початок ХХІ ст.), який відображає сучасний стан політичної лінгвістики;

5. Було з'ясовано, що на сучасному етапі розвитку політичної лінгвістики сформувалася певна система напрямів та методів лінгвістичного дослідження ПК та ПД. На нашу думку, методологія політичної лінгвістики переважно ґрунтується на методах критичного аналізу, контент-аналізу, риторичної критики, когнітивного аналізу та інтент-аналізу;
6. Були проаналізовані лексико-семантичні та лінгвокультурні особливості ЯПД на прикладі публічних виступів та промов таких японських політичних діячів, як Ямамото Таро, Абе Шіндзо, Хосокава Моріхіро, Кан Йосіхіде, Ямагачі Нацуо, Нагацума Акіра і Хашімото Тоору, а також частини політичної дискусії, що транслиувалася на японському телебаченні.

Про останній пункт (практичну частину даного дослідження) детальніше можемо сказати наступне:

1. Лексичні особливості японських політичних промов включають:
  - повторення фраз-кліше зі словами 国 *kuni* «країна», 国家 *kokka* «держава», 日本 *nihon* «Японія», 国民 *kokumin* «народ» в контексті 戻す *modosu* «повернути», 変える *kaeru* «змінити», 守る *tamoru* «захистити»;
  - використання емоційно-експресивної лексики;
  - використання модальних операторів можливості та необхідності;
  - використання лексики, що стосується безпосередньо слухача (家庭 *katei* «дім», 家族 *kazoku* «родина», 団らん *danran* «сімейне коло» тощо).
2. Граматичні особливості японських політичних промов включають:
  - використання питальних комунікативних типів речень (риторичних запитань);
  - використання службових частинок *～んです* *-ndesu*, *～んですよ* *-ndesu yo*, *～よ* *-yo*, *～ね* *-ne* тощо, що мають експресивно-емоційне забарвлення, виражають уточнення або впевненість;

- використання дієслівної форми *～てしまう* *-te shimau*, що має значення незворотності та/або завершеності дії.
3. Питальні конструкції в рамках ЯПД виконують функції медіації конфліктів, контролю теми та тривалості виступу певного спікера, впливу на емоційний стан слухача.
  4. Лінгвокультурні особливості японських політичних промов включають:
    - наявність у кожного політика власного ідіостилю — манери спілкування з публікою, що передбачає контроль таких зовнішньолінгвістичних факторів, як мовчання, паузи, темп мовлення, сміх тощо;
    - збереження у мовленні ввічливості, характерної для ієрархічних стосунків;
    - маніпулювання патріотичними почуттями аудиторії;
    - спілкування з публікою з позиції лідера;
    - дискредитація опонентів лише достовірними фактами, що можна перевести в цифрову форму.

Під час вивчення японського політичного дискурсу виникає багато труднощів та питань, тому є необхідність у створенні різного роду посібників та наукових робіт (яких наразі, на жаль, мало), де можна було б знайти детальний опис лексико-семантичних та лінгвокультурних особливостей, характерні приклади використання маніпулятивних тактик та екстралінгвістичних засобів.

На сьогодні, у зв'язку з розвитком мови, технологій, розширенням світогляду та захопленням іншими культурами світу, будь-яка комунікативна система перебирає собі вербальну та невербальну поведінку від інших, і це певним чином впливає на всі сфери спілкування: від побуту до дипломатичних переговорів. Саме тому в даній науковій роботі ми детально розглянули політичний дискурс як важливу складову повсякденного життя людини.

要約

政治ディスコース（PD）は、複雑で多面的な概念である。国の言語慣行と社会構造の両方を定める。言語の象徴的な機能を実現し、哲学者や文化学者、歴史家などはPDを分析しているが、言語学自体はこのトピックに関する研究を欠いている。本稿の関連性がこれによる。

本論文の目的は、日本人の政治家の演説（ビデオ、文字起こし）が例になり、語彙的、意味的、言語的、文化的側面における日本の政治ディスコースの特徴を明らかにすることである。

話題として語彙的、意味的、言語的、文化的側面における日本の政治ディスコースの特徴分析がとられている。

本稿の第一章では政治ディスコースの概念が注目されている。PDは明確な定義がなく、「政治的言語」、「政治的コミュニケーション」、「政治的ディスコース」の概念は異なる言語現象を表すために使用されると述べている。または、PDの主な特徴が明らかにする。政治ディスコースは、意味の不確実性、ファントミズム、フィデズム、権威主義、ダイナミズムなどによって特徴付けられている。そして、インストルメンタルの機能をはじめ政治的ディスコースの色々機能が述べている。

第二章では言語学における政治ディスコースの研究の歴史と方法論が注目されている。科学としての政治言語学の発展の4つの段階（古代から21世紀の初めまで）が区別されている。本稿ではPDの主な研究方法としてインテント分析が明らかにする。

第三章では日本人の政治家の演説（ビデオ、文字起こし）の分析が行われている。言語と言語外の視点から見ると、政治演説の語彙的、意味的、言語的、文化的な特徴について述べられている。

最後に、日本の政治ディスコースでは、影響力の手段（語彙的および文法的）、修辞的な質問をはじめ質問文、言語外手段（沈黙、ポーズ、プロミネンス等）の制御がよく使用されるという結論に達する。

キーワード：ディスコース、政治ディスコース、PD、政治的言語、政治言語学、政治的コミュニケーション、日本の政治ディスコース、語彙的および意味的な特徴、言語的および文化的な特徴、政治ディスコースの特徴の分析、政治演説、日本人の政治家、インテント分析、言語外手段、影響力の手段、修辞的な質問。

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акінчиць Н.Г. Політичний дискурс як об'єкт наукового аналізу// Культура народів Причорномор'я. — 2007. — № 107. — С. 72-76. — Бібліогр.: 19 назв. — укр.
2. Акінчиць Н. Г. Розвиток політичної лінгвістики як автономної науки / Н. Г. Акінчиць // Культура народів Причорномор'я. — 2007. — № 120. — С. 53–58.
3. Алексієвець О. М. Історія та сучасність політичної лінгвістики / О. М. Алексієвець // Україна–Європа–Світ : міжнародний збірник наукових праць : присвячується Євро – 2012. – Тернопіль : ТНПУ, 2012. – Вип. 9 : Україна–Європа–Світ : творимо історію разом. – С. 248–255.
4. Арістотель. Політика / Арістотель : [пер. з давньогр. та передм. О. Кислюка]. – К .: Основи, 2000. – 239 с.
5. Баранов А. Н. Русская политическая метафора. Материалы к словарю / А. Н. Баранов, Ю. Н. Караулов. – М. : Институт русского языка АН СССР, 1991. – 193 с.
6. Баранов А. Н. Словарь русских политических метафор / А. Н. Баранов, Ю. Н. Караулов. – М. : Помовский и партнеры, 1994. – 351 с.
7. Барт Р. Миф сегодня. [Електронний ресурс] / Р. Барт. – М. : Изд. группа "Прогресс", "Универс". – 1994. – Режим доступу: <http://lib.ru/CULTURE/BART/barthes.txt>
8. Будаев Э. В. Современная политическая лингвистика / Э. В. Будаев, А. П. Чудинов. – Екатеринбург : УрГПУ, 2006. – 267 с.

9. Будаев Э. В. Зарубежная политическая лингвистика / Э. В. Будаев, А. П. Чудинов. – М. : Флинта : Наука, 2008. – 352 с.
10. Водак Р. Язык. Дискурс. Политика / Р. Водак. – Волгоград : Перемена, 1997. – 139 с.
11. Дебре Р. Інтелектуальна влада у Франції / Режис Дебре. – К. : Дух і Літера., 2008. – 308 с.
12. Жибак Д. М. До питання особливостей та функцій політичного дискурсу // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер.: Філологія. – 2016. – № 20, том 1. – С. 124-126.
13. Засєкіна Л. Вступ до психолінгвістики : навч. посібник / Л. Засєкіна, С. Засєкін. – Острог : Вид-во Нац. ун-ту "Острозька академія", 2002. – 168 с.
14. Карась А. Апорія егоїстичної і моральної мотивації поведінки у призмі семіотичної інтерпретації / Анатолій Карась // Наукова сесія наукового товариства ім. Т. Г. Шевченка (27.02 – 31.03.2012). – Львів, 2012. – С. 90.
15. Касавин И. Т. Проблема и контекст. О природе философской рефлексии // Вопросы философии. – 2004. - №11. – С.28.
16. Кассирер Э. Техника современных политических мифов / Эрнст Кассирер // Філософія політики : Хрестоматія : у 4 т. / Эрнст Кассирер ; авт.-упор. В. П. Андрущенко. – К. : Знання України, 2003. – 407 с.
17. Ковалевська Т. Ю. Специфіка рекламного та політичного дискурсів / Т. Ю. Ковалевська // Реклама та PR у масовоінформаційному просторі : [монографія]. – Одеса : Астропринт, 2009. – С. 11–21.
18. Кожемякин Е. Дискурсный подход к изучению культуры [Электронный ресурс] / Евгений Кожемякин // Современный дискурс-анализ. – Режим доступа: <http://discourseanalysis.org/ada1/st6.shtml>

19. Кондратенко Н. В. Неологізми в сучасному українському політичному дискурсі: семантико-словотвірний аспект / Н. В. Кондратенко // Наукові праці Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка. Філологічні науки. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2014. – Вип. 37. – С. 151–156.
20. Кондратенко Н. В. Політичний дискурс: сутність, типологія, специфіка функціонування / Н. В. Кондратенко // Реклама та PR у масовоінформаційному просторі : [монографія] ; за заг. ред. О. В. Александрова. – Одеса : Астропринт, 2009. – С. 21–26.
21. Кондратенко Н. В. Український політичний дискурс: монографія / Одес. нац. ун-т ім.І. І. Мечникова. – Одеса: Чорномор'я, 2007. – С. 150-155.
22. Кривенко С.-В. О. Семантична парадоксальність політичного дискурсу (теоретико-методологічний аналіз): дис. ... канд. політ. наук: 23.00.01 / Кривенко Соломія-Василина Олександрівна; ЛНУ ім. Івана Франка, Львів, 2016. - 216 с.
23. Кронгауз М. Семантика : учебник для вузов. / М. А. Кронгауз. – М. : Рос. гос. гуманит. ун-т, 2001. – 399 с.
24. Лакло Э. К радикальной демократической политике: предисловие ко второму изданию «Гегемонии и социалистической стратегии» [Электронный ресурс] / Эрнесто Лакло, Шантал Муфф ; пер. с англ. Иван Гололобов. – Режим доступа: <http://www.politizdat.ru/outgoung/15/>
25. Лассуэлл Г. Д. Психопатология и политика : монография / Гарольд Д. Лассуэлл ; пер. с англ Т Н Самсоновой, Н В Коротковой – М. : Изд-во РАГС, 2005 – 359 с.
26. Лафарг П. Язык и революция. Французский язык до и после революции (очерки происхождения современной буржуазии) / Поль Лафарг ; пер. с фр. Т. Фалькович и Е. Шишмаревой. – М. ; Л. : «Academia», 1930. – 195 с.

27. Лінгвістичний поворот // Літературознавча енциклопедія : у 2 т. / авт.-уклад. Ю. І. Ковалів. – Київ : ВЦ «Академія», 2007. – Т. 1 : А-Л. – С. 558.
28. Максимов Д. А. Отечественные теории политического дискурса / Д. А. Максимов // Современные теории дискурса: мультидисциплинарный анализ (Серия «Дискурсология»). – Екатеринбург : Издательский Дом «Дискурс-Пи», 2006. – С. 48–51.
29. Нагорна Л. Політична мова і мовна політика. Діапазон можливостей політичної лінгвістики. / Л. П. Нагорна. – К. : Світогляд, 2005. – 315 с.
30. Озадовська Л. Мова у контексті діалогу// Філософська думка. – 2004. – №3. – С. 26.
31. Паршин П. Хэррис, Зеллиг Заббетаи [Електронний ресурс] / Павел Паршин // Энциклопедия Кругосвет Универсальная научно-популярная онлайн энциклопедия. – Режим доступа: <http://tinyurl.com/qx8f3lx>
32. Петлюченко Н. В. Харизматика: мовна особистість і дискурс : [монографія] / Н. В. Петлюченко. – Одеса : Астропринт, 2009. – 464 с.
33. Поліщук Я. Сексуальність як дискурс: маятник рухається? Український гуманітарний огляд. – Вип. 4. - К., 2000. – С.68 – 90.
34. Попова. І. С. Словоформа в системі синтаксичних одиниць сучасної української мови [Електронний ресурс] / І. С. Попова. – Режим доступа: <http://tinyurl.com/o7uljwn>
35. Почепцов Г. Семиотика / Григорий Почепцов. – М. :«Рефл-бук» ; К. : «Ваклер», 2002. – 432 с.
36. Прокопов Д. Мова, зловмисність, помилка та хиба у Дж. Локка і Г.В. Лейбніца [Електронний ресурс] / Д.Є. Прокопов // Мультиверсум.

Філософський альманах. – К. : Центр духовної культури. – 2005. – № 47. –
 Режим доступу: http://www.filosof.com.ua/Jornel/M_47/Prokopov.htm

37. Серажим К. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність [на матеріалах сучасної газетної публіцистики] : монографія / Катерина Серажим ; за ред. В.Різуна. – К. : Нац. ун-т ім. Тараса Шевченка, 2002. – 392 с.
38. Славова Л. Л. Мовна особистість лідера у дзеркалі політичної лінгвоперсонології : США – Україна : [монографія] / Л. Л. Славова. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2012. – 360 с.
39. Соснін О. В. Комунікативна парадигма суспільного розвитку : навч. посіб. / О. В. Соснін, А. М. Михненко, Л. В. Литвинова. – К. : НАДУ, 2011. – 220 с.
40. Степанов Ю. С. Альтернативный мир, Дискурс, Факт и принцип Причинности //Язык и наука конца XX в. М., 1995. – С. 38-41.
41. Стрій Л. І. Ритуальні жанри українського політичного дискурсу: структурно-семантичний і лінгвопрагматичний аспекти : дис. ... канд. філ. Наук : 10.20.01 / Стрій Людмила Іванівна; ОНУ ім. І. І. Мечникова, Одеса, 2015. – 190 с.
42. Суховецька Л. В. Реалізація лінгвопрагматичного потенціалу спонукальної інтенції в англійськомовному політичному дискурсі (на матеріалі мовлення електорату). – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису. – Запоріжжя, 2018. – 275 с.
43. Титенко С. Проблема подання знань на основі природної мови у освітніх системах штучного інтелекту [Електронний ресурс] / С. Титенко // Київ: Лабораторія СЕТ. – 2006. – Режим доступу: http://www.setlab.net/?view=Philosophy_Knowledge

44. Універсальний словник-енциклопедія. – 4-те вид. – К. : Тека, 2006. – Режим доступу: <http://slovopedia.org.ua/29/53395/8305.html>
45. Филлипс Л. Дискурс-анализ. Теория и метод / Л. Филлипс, М. Йоргенсен. – Х. : Изд-во Гуманитарній Центр, 2004. – 336 с.
46. Фуко М. Археология знания / Мишель Фуко ; пер. с фр. М. Б. Раковой, А. Ю. Серебрянниковой. – СПб. : ИЦ «Гуманитарная Академия» ; Университетская книга, 2004. – 416 с.
47. Хабермас Ю. Моральное сознание и коммуникативное действие / Пер. с нем. под ред. Д. В. Скляднева, послесл. Б. В. Маркова. – М.: Наука, 2000. – 380 с.
48. Хомський Н. Роздуми про мову : пер. з англ. / Ноам Хомський. – Львів : Ініціатива, 2000. – 352 с.
49. Чудинов А. П. Политическая лингвистика : [учеб. пособие] / А. П. Чудинов. – М. : Флинта : Наука, 2008. – 256 с.
50. Чудинов А. Основные направления в современной российской политической лингвистике [Электронный ресурс] / Анатолий Чудинов. – Режим доступу: filologija.vukhf.lt
51. Шалацький Д. Л. Мовленнєві стратегії докору у сучасному українському політичному дискурсі : автореферат дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : спец. 10.02.01 – українська мова / Д. Л. Шалацький. – Запоріжжя, 2014. – 20 с.
52. Шарапановська Ю. В. Теоретичні засади аналізу політичного дискурсу // Міжнародний гуманітарний університет, «Молодий вчений». – 2016. – №4 (31). – С. 428-431.
53. Шарова А. Лінгвістичний вимір політичної інформації: становлення політичної лінгвістики [Електронний ресурс] / А. Шарова // Наукові

- праці. – 2009. – Т. 110. – № 97. – Режим доступу:
<http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/politics/2009/110-97-21.pdf>
54. Шейгал Е.И. Инаугурационное обращение как жанр политического дискурса / Е. И. Шейгал // Жанры речи – 3. – саратов, 2002. – С. 205– 214. [электронный ресурс]. – Режим доступу:
<http://www.philology.ru/linguistics1/sheygal-02.htm>
55. Шейгал Е.И. Семиотика политического дискурса. – М.: Гнозис, 2004. – 326 с.
56. Шейгал Е.И. Семиотическое пространство политического дискурса // Полит. дискурс в России. - 1999. - № 3. - С. 42.
57. Шмелева Т. В. Кризис как ключевое слово текущего момента / Татьяна Викторовна Шмелева // Политическая лингвистика, 2009. – № 2(28). – С. 63–67.
58. Юшковець І. А. Комунікативні стратегії і тактики в політичному дискурсі канцлерів ФРН (на матеріалі урядових заяв і політичних виступів) : автореферат дис. на здобуття наук. ступеня канд. філол. наук : 10.02.04 – германські мови / І. А. Юшковець. – Донецьк, 2008. – 20 с.
59. Girth H. Sprache und Sprachverwendung in der Politik: eine Einführung in die linguistische Analyse öffentlich-politischer Kommunikation / Heiko Girth. – Tübingen : Niemeyer, 2002. – 127 p.
60. Graber D.A. Political languages // Handbook of political communication. Beverly Hills, London: Sage Publications, 1981. – P. 195-224.
61. Косыба Н. Die Disziplinierung Foucaults. Diskursanalyse als Wissenssoziologie [Электронный ресурс] / Hermann Kocyba // Neue 202 Perspektiven der Wissenssoziologie. Konstanz: UVK Verlagsgesellschaft. –

2006. – P. 135–155. – Режим доступу:
<http://discourseanalysis.org/ada1/st7.shtml>
62. Lakoff G. The Political Mind: A Cognitive Scientist's Guide to Your Brain and Its Politics / George Lakoff. – New York : Penquin book, 2009. – 292 p.
63. Lasswell H. D. Language Of Politics: Studies In Quantitative Semantics / Harold D. Lasswell, Nathan Leites // Copiright assigned to the Massachusetts Institute of technology, 1965. – 398 p.
64. Schröter M. VompolitischenGebrauchderSprache. Wort, Text, Diskurs / Eine Einführung / Melani Schröter Melani, Björn Carius. – Frankfurt am Main : Peter Lang Internationaler Verlag der Wissenschaften, 2009. – 144 p.
65. Дискурс: Характеристики дискурсу. URL:
https://uk.wikipedia.org/wiki/%D0%94%D0%B8%D1%81%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81#%D0%A5%D0%B0%D1%80%D0%B0%D0%BA%D1%82%D0%B5%D1%80%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%B8%D0%BA%D0%B8_%D0%B4%D0%B8%D1%81%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81%D1%83 (дата звернення: 28.09.2020).
66. Когнітивна лінгвістика / Енциклопедія сучасної України. URL:
http://esu.com.ua/search_articles.php?id=7457 (дата звернення: 28.09.2020).
67. Теория дискурса Лакло и Муфф. URL:
https://ru.wikipedia.org/wiki/%D0%A2%D0%B5%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%8F_%D0%B4%D0%B8%D1%81%D0%BA%D1%83%D1%80%D1%81%D0%B0_%D0%9B%D0%B0%D0%BA%D0%BB%D0%BE_%E2%80%94%D0%9C%D1%83%D1%84%D1%84 (дата звернення: 23.07.2020).
68. Юрген Габермас / Дух і література. URL:
<https://duh-i-litera.com/gabermas-jurgen> (дата звернення: 25.09.2020).

69. discourse | Origin and meaning of discourse by Online Etymology Dictionary.
URL: <https://www.etymonline.com/word/discourse> (дата звернення:
23.08.2020).
70. What is Generative Grammar? URL:
<https://www.wisegeek.com/what-is-generative-grammar.htm> (дата звернення:
23.07.2020).

СПИСОК ІЛЮСТРАТИВНИХ ДЖЕРЕЛ

- I. Комарницька Т.К., Комісаров К.Ю. Сучасна японська літературна мова: теоретичний курс: в 2 т. Т. 1. / Комарницька Т.К., Комісаров К.Ю.. - Київ: Видавничий дім Дмитра Бураго, 2012. - С. 176.
- II. Atkinson, J.M. & Heritage, J. (Eds.) - (1984). Structures Of Social Action: Studies in conversation analysis. Cambridge, UK: Cambridge University Press. - P. 240-270.
- III. 安倍晋三首相が2013年参议院選挙に関する街頭演説 (Промова прем'єр-міністра Абе Шіндзо на виборах до верхньої палати в 2013 р.) [Електронний ресурс]. URL: http://www.youtube.com/watch?v=siM_mNdmT-A (дата звернення: 15.09.2020).
- IV. 細川もりひろ無所属2014年東京知事選挙巣鴨商店街で街頭演説 (Промова Хошікава Моріхіро на виборах мера міста Токіо в 2014 р.) [Електронний ресурс]. URL: <http://www.youtube.com/watch?v=tkowMtZIFCI> (дата звернення: 22.09.2020).
- V. 山口なつお公明党総裁が2013年参议院選挙で佐々木さやか候補者の応援演説 (Промова голови партії Комейто Ямагучі Нацуо на підтримку кандидата Сасакі Саякі на виборах у верхню палату парламенту в 2013 р.) [Електронний ресурс]. URL: https://www.youtube.com/watch?v=9YMV_XZ3mvw (дата звернення: 15.10.2020).
- VI. 菅義偉内閣官房長官が2014年総選挙でさかい学候補者の応援演説 (Промова першого секретаря кабінету міністрів Кан Йошіхіде на підтримку кандидата Сакуя Гаку на загальних виборах у 2014 р.) [Електронний ресурс]. URL:

<http://www.youtube.com/watch?v=jkHMzNjQp58> (дата звернення:
03.10.2020).

- VII. 長妻昭元厚労相が2014年衆議院選挙笹塚駅前にて街頭演説会
(Промова попереднього міністра праці Нагацума Акіри 24 листопада 2014
р. перед станцією Сасадзука) [Електронний ресурс]. URL:
<http://www.youtube.com/watch?v=kzSrHNUM5yY> (дата звернення:
15.10.2020).
- VIII. 橋下徹大阪市長が2012年総選挙で西田譲候補者の応援演説
(Промова Хашімото Тоору, мера м. Осака на підтримку кандидата Нішіди
Юдзуру на загальних виборах в 2012 р.) [Електронний ресурс]. URL:
<http://www.youtube.com/watch?v=1k136oKSylc> (дата звернення:
25.10.2020).

ДДАТКИ

Додаток А

Транскрибування та транскрипція окремих частин виступу Ямамото Таро від 25.06.2020

Електронний ресурс: <https://youtu.be/y-xfsikPm6Q> (дата звернення: 27.10.2020)

大きな音を立てて申し訳ございません。近隣の住民の方、ご迷惑おかけ致します。明大駅前ご通行中の皆さん、マイクを握っております私は、れいわ新選組。れいわ新選組、国政政党でございます。そこの代表を務めております山本太郎と申します。よろしく申し上げます。なぜ山本が今、マイクを握っておるかと申しますと、今、都知事選挙始まっています。その都知事選挙に山本太郎、立候補をしているんです。

これまで、参議院議員として6年間、2013年から務めさせていただきました。そのキャリアの中では小沢一郎さんと共にやって参りましたが、去年の春、私1人で旗揚げをしました。緊張感のない国会の中に、与党からも野党からも嫌がられるような、国会の裏側を皆さんにお伝えする、そのような集団が大きくなっていけば、おそらく国会の中にまず緊張感が生まれるであろう。そういうことで旗揚げをしました。そして去年の夏、参議院議員選挙において、2議席を獲得しました。1人はALS難病患者の船後（靖彦）さん。そしてもう1人は重度障がい者の木村（英子）さん。数十年にわたって国会の中で数々、障がい者施策など議論がありましたが、前には進まなかった。お2人が中に入ることによって、数カ月のうちに大きく動き始めた。今も一生懸命お仕事をしてくださっています。

一方で、私、山本太郎、代表を務めておりますが、残念ながら落選をしてしまいました。バッジを失った。そこからの私は、次の衆議院選挙に向けて準備をしてました。今年の秋？ 冬？ 来年？ いつになるかはわかりませんが、とにかく準備をしていた。でもその中で、なぜこの東京都知事選挙に立候補することになったのか、その理由を少しお話したいと思います。旗揚げ

をした理由、それは将来的に総理大臣を目指したいと。たった2議席しかないのに現実的じゃない、そう思われる方もいらっしゃるかもしれませんが。でも始まりは2議席であっても、その後はわかりません。とにかく準備をしていたけれども、私の中で大きな心の中に動きがあったのが、コロナウイルスの感染拡大でした。どういうことか？ この2月から6月までの間、国内は少し混乱をしました。そしてそこからまた、3月からさらに混乱を極めてきた。

何か？ 収入が減ってしまう。仕事を失ってしまう。そのような方々が目につくようになってきた。どういうところで目につくようになってきたか？ 要は、1週間でも、たった1週間でも収入が途絶えた場合、もう自分が住んでいる家は維持ができないという人たちが一定いらっしゃいます。どれくらいか？ 私が路上で目にした、昨日、ここ数日のうちに、ホームレス化してしまった人たち。要は家賃が払えなくなって路上に出る以外なくなったという人たち。いろいろお話を伺いますと、非正規労働者が中心です。この国には、労働者、その4割が非正規労働。会社の都合でいつだって首切れる。来年の自分、2年後の自分なんてイメージできない。そんな働き方が大勢ある中で、収入が減る。1週間収入が減り続けたとしても、これ家賃滞納してしまう。そんな方々が大勢いらっしゃるのがこの国の現実なんですよ。

(…)

今、目の前のこの苦しんでる人たちだったり、商店街で「50%まで売り上げが落ちないと100万円もらえない」「50%、ここまで落ち込んだらもう終わってますよ。もう終わりです。20%でも死にそうなのに」という声をたくさん聞いた。じゃあ自分にできることは何だ？ これまでと同じように、コロナの前と同じように、「衆議院選挙で、その先、時間をかけながら総理になっていくのが私の夢です」そんなボケたやつに政治に関わって欲しくない、私自身そう思うんです。

じゃあ、何ができるか？って考えたときに、東京都知事選挙が目の前にあるじゃないかって。東京都、無茶苦茶でかい自治体ですよ。力ありますよ。そ

う考えたときに、都知事になってこれまで苦しんできた声を聞いたところを底上げしたり、それ以外の方々も底上げしていくという権力を行使するチャンスじゃないですか。だって、100年に一度の危機ということを総理は言い続けてますよ。「雇用を守り抜く」って言ってますよ。でも守れてますか？守れてません。

(…)

だから、東京都として皆さんに10万円お配りする。ただし、ここにはルールを定めます。何か？ この10万円は使い切ってください。使い切っていたきたい。で、この10万円はあなたがお住まいになっている地域で使い、使い切っていたきたい。あなたが食べたかったもの、買ったかったもの、欲しかったもの、必要なもの、あなたのお住まいの地域でそれを使い切っていただく。これによって何が生まれるか？ お金って回るもんですね。あなたが何か買い物をされた。そこで支払われたお金は、これ、誰かの収入に変わります。あなたのお住まいになっている地域で傾きかけているお店、いろいろありますよ。その底上げをしていくってことです。1400万の東京都民が10万円使い切るという経済活動を始めることによって、ここで支えられる多くの人たちがいるってことです。まずこれをやらせていただきたい、そういう話です。「いや俺、別に金に困ってないからこれは貯金しておこう」それやめていただきたいんです。貯金する余裕があるんだったら、それは友達にでも奢ってあげてくださいよ。友達に何かプレゼントしてあげてくださいよ。とにかく10万円1400万人で使い切るということをやれば、東京の経済、当然、底上げされます。これをまずやりたい。これにかかる費用1.4兆円。ならば、15兆円のプランならできますよねってことです。

(…)

Ōkina oto o tatete mōshiwakegozaimasen. Kinrin no jūmin no kata, gomeiwaku okake itashimasu. Meidai ekimae go tsūkō-chū no minasan, maiku o nigitte orimasu watashi wa, rei wa shinsengu. Rei wa shinsengu, kokusei

seitōdegozaimasu. Soko no daihyō o tsutomete orimasu yamamoto tarō to mōshimasu. Yoroshikuonegaishimasu. Naze Yamamoto ga ima, maiku o nigitte oru ka tomōshimasu to, ima, tochiji senkyo hajimatte imasu. Sono tochiji senkyo ni yamamoto tarō, rikkōho o shite iru ndesu.

Kore made, Sangiin giin to shite roku nenkan, ni sen ju: san nen kara tsutome sasete itadakimashita. Sono kyaria no nakade wa ozawa ichirō-san to tomoni yatte mairimashita ga, sakunen no haru, watashi hitori de hataage o shimashita. Kinchō-kan no nai kokkai no naka ni, yotō karamo yatō kara mo iyagara reru yōna, kokkai no uragawa o minasan ni otsutae suru, sono yōna shūdan ga ōkiku natte ikeba, osoraku kokkai no naka ni mazu kinchō-kan ga umarerudearou. Sō iu koto de hataage o shimashita. Soshite sakunen no natsu, sangiingiinsenkyo ni oite, ni giseki o kakutoku shimashita. Hitorii wa ALS nanbyō kanja no Yasuhiko-san. Soshite mō hitori wa jūdo shōgaisha no Kimura (Eiko)-san. Sū jū-nen ni watatte kokkai no naka de sūsū, Shōgaisha shisaku nado giron ga arimashitaga, mae ni wa susumanakatta. O futari ga-chū ni hairu koto ni yotte, sūkagetsu no uchi ni ōkiku ugokihajimeta. Ima mo issshōkenmei oshigoto o shite kudasatte imasu.

Ippō de, watashi, yamamoto tarō, daihyō o tsutomete orimasuga, zan'nen'nagara rakusen o shite shimaimashita. Bajji o ushinatta. Soko kara no watashi wa,-ji no shūgiinsenkyo ni mukete junbi o shitemashita. Kotoshi no aki? Fuyu? Rainen? Itsu ni naru ka wa wakarimasenga, tonikaku junbi o shite ita. Demo sono Chū de, naze kono Tōkyōto chiji senkyo ni rikkōho suru koto ni natta no ka, sono riyū o sukoshi ohanashi shitai to omoimasu. Hataage o shita riyū, sore wa shōrai-teki ni sōri daijin o mezashitai to. Tatta ni giseki shika nainoni genjitsu-teki janai, sō omowa reru kata mo irassharu kamo shiremasen. Demo hajimari wa ni gisekideatte mo, sonogo wa wakarimasen. Tonikaku junbi o shite itakeredomo, watashi no naka de ōkina kokoro no naka ni ugoki ga atta no ga, koronauirusu no kansen kakudaideshita. Dō iu koto ka? Kono ni gatsu kara roku gatsu made no ma, kokunai wa sukoshi konran o shimashita. Soshite soko kara mata, san gatsu kara sarani konran o kiwamete kita.

Nani ka? Shūnyū ga hette shimau. Shigoto o ushinatte shimau. So no yōna katagata ga me ni tsuku yō ni natte kita. Dōiu tokoro de me ni tsuku yō ni natte kita ka? Yōha, issūkān demo, tatta issūkān demo shūnyū ga todaeta baai, mō jibun ga sun deru ie wa iji ga dekinai to iu hito-tachi ga ittei irasshaimasu. Dore kurai ka? Watashi ga rojō de me ni shita, kinō, koko sū-nichi no uchi ni, hōmuresu-ka shite shimatta hito-tachi. Yōha yachin ga haraenaku natte rojō ni deru igai nakunatta to iu hito-tachi. Iroiro ohanashi o ukagaimasu to, hi seiki rōdō-sha ga chūshindesu. Kono kuni ni wa, rōdō-sha, sono yon wari ga hi seiki rōdō. Kaisha no tsugō de itsu datte kubi kireru. Rainen no jibun, ni-nen-go no jibun nante imēji dekinai. Son'na hataraki-kata ga taisei aru naka de, shūnyū ga heru. Issūkān shūnyū ga heri tsudzuketa to shite mo, kore yachin tainō shite shimau. Son'na katagata ga taisei irassharu no ga kono kuni no genjitsuna ndesu yo ne.

[...]

Ima, me no mae no kono kurushin deru hito-tachidattari, shōten machi de `go ju: pāsento made uriage ga ochinaito hyaku man-en moraenai` go ju: pa:sento, koko made ochikondara mō owattemasu yo. Mō owaridesu. Ni ju: pāsento demo shini-sōnanoni' to iu koe o takusan kiita. Jā jibun ni dekiru koto wa nanida? Kore made to onajiyōni, korona no mae to onajiyōni, `shūgiinsenkyo de, sono sen, jikan o kakenagara sōri ni natte iku no ga watashinoyumedesu' son'na boketa yatsu ni seiji ni kakawatte hoshikunai, watashi jishin sō omou ndesu. Jā, nanigadekiruka? Tte kangaeta toki ni, Tōkyōto chiji senkyo ga me no mae ni aru janai katte. Tōkyōto, muchakucha dekai jichitaidesu yo. Chikara arimasu yo. Sō kangaeta toki ni, tochiji ni natte kore made kurushinde kita koe o kiita tokoro o sokoage shi tari, soreigai no katagata mo sokoage shite iku to iu kenryoku o kōshi suru chansu janaidesu ka. Datte, hyaku nen ni ichido no kiki to iu koto o sōri wa ii tsudzuketemasu yo. `Koyō o mamorinuku' tte ittemasu yo. Demo mamoretemasu ka? Mamoretemasen.

[...]

Dakara, Tōkyōto to shite minasan ni ju: man-en o kubari suru. Tadashi, koko ni wa rūru o sadamemasu. Nani ka? Kono ju: man-en wa tsukaikitte kudasai. Tsukaikitte itadakitai. De, kono ju: man-en wa anata ga o sumai ni natte iru chiiki de tsukai, tsukaikitte itadakitai. Anata ga tabetakatta mono, kaitakatta mono, hoshikatta mono, hitsuyōnamono, anata no o sumai no chiiki de sore o tsukaikitte itadaku. Kore ni yotte nani ga umareru ka? Okane tte mawaru mondesu yo ne. Anata ga nanika kaimono o sa reta. Sokode shiharawa reta okane wa, kore, dareka no shūnyū ni kawarimasu. Anata no o sumai ni natte iru chiiki de katamuki kakete iru o-ten, iroiro arimasu yo. Sono sokoage o shite iku tte kotodesu. 1400 man no Tōkyōto-min ga 10 man-en tsukaikiru to iu keizai katsudō o hajimeru koto ni yotte, koko de sasae rareru ōku no hito-tachi ga iru tte kotodesu. Mazu kore o yara sete itadakitai, sōiu hanashidesu. `Iya ore, betsuni kin ni komattenaikara kore wa chokin shite okou' sore yamete itadakitai ndesu. Chokin suru yoyū ga aru ndattara, soreha tomodachi ni demo ogotte agete kudasai yo. Tomodachi ni nanika purezento shite agete kudasai yo. Tonikaku 10 man-en 1400 man-ri de tsukaikiru to iu koto o yareba, Tōkyō no keizai, tōzen, sokoage sa remasu. Kore o mazu yaritai. Kore ni kakaru hiyō 1.4 Chō-en. Naraba, 15 chō-en no puran'nara dekimasu yo ne tte kotodesu.

[...]

Додаток Б

Транскрибування та транскрипція окремих частин виступу Ямамото Таро від 17.07.2019

Електронний ресурс: <https://reiwa-shinsengumi.com/activity/1775/> (дата звернення: 28.10.2020)

大きな音を立てて申し訳ございません。マイクを握っている私は、参議院議員をやっておりました山本太郎と申します。札幌にお邪魔します。よろしくお願ひします。2013年、今から6年前、山本太郎は東京選挙区から、東

京都民の皆さんに66万票の票をいただいて国会に送り出させていただきました。それから6年が経ちました。今回の夏の参議院選挙、山本太郎も候補者です。今回、山本太郎は、東京選挙区からではなく、全国どこにいらっ
しゃっても、全国どこにお住まいでも、2枚目の投票用紙、比例代表には
「山本太郎」と書いていただけるような挑戦をしております。どうか比例代
表、2枚目の投票用紙には「山本太郎」とお書きください。よろしくお願
いします。

大きな音で失礼いたします。山本太郎、国会にいた6年間、参議院の最前列
で、行われている色々な事に参加し、そしてそれを見てきた。その内容から
わかることは、はっきりしてます。もうすでに、この国は、この国に生きて
いる人々のことは目の中に入っていない。皆さんのことは眼中にはないとい
う、非常に残念な現場を6年間見せつけられました。じゃあ今ある政治は、
誰のための政治が行われているのか？ 非常にシンプルです。

2013年、第2次安倍政権始まって、その年の初めての国会で施政方針演
説、要は、総理自身がどういう方向性で、どのようなことをやっていくか
ということを発言する場がありました。その際、安倍総理のおっしゃったこと
は「この国を世界で一番、企業が活躍する国にする」と、「企業が一番活躍
できる国にする」ということを宣言しました。そこから始まった6年間は、
その言葉に嘘はありませんでした。企業が最大限に儲けられるように、企業
が負うコスト、このコストを究極まで削減していくという努力を続けた6年
間。企業側にとっては、喜ばしいものだったでしょう。けれども、それ
によって大きく皺寄せが来た。誰に？ 皆さんにです。

(…)

まずはその、国会の中に緊張感を高めるという役割を、私たちれいわ新選組
10人で全力でやっていく。もちろんそれ以外の部分も、本当に皆さんのた
めの仕事をしているという、そのような認識が広がっていくことになれば、
次の衆議院選挙では、党勢を拡大できると思ってます。それだけじゃない、
今から3年後には、参議院選挙もある。そう考えると、非常にチャンスなん

ですよ。このチャンス逃すわけにいかない。しかも、これ、選挙で広がって
 いくだけにとどまらず、今回、私がなぜ東京選挙区で無難に1議席を取りに
 行かなかったかっていうのは、これはある意味、自分自身とこの6年間共に
 歩んできた市民の皆さんとの新しいチャレンジをしたかったんですよ。

(…)

ありがとう。もっかいタスキを。猫ちゃんTシャツだ。どうだ。あなたの生
 活を守るといことは猫ちゃん的生活も守るという事ですよ。おばちゃんも
 猫大好きだよーですって。ありがとうございます。私もそうです。本当に猫
 様に救われましたよ。死にたくなるような世の中で、ただ存在してるだけ
 で、ただ存在してるだけでいいんだって教えてくれたのは、猫ちゃんなん
 ですよ。この中に猫苦手な人もいると思うんですけどね。世界で自分が一番偉
 いと思ってないんですけど、一番偉そうにしてんですよ。ただ食べて寝てる
 だけなのに、素晴らしい存在ですね。だから、もうみんなが猫みたいに生き
 られるような社会を目指したいんですよ。空気なんて読まない、自分が気
 が向けば何かねお相手したりとかしますが、そうじゃない時にはもう自分の
 好きな通りにさせてもらう。自分らしく生きるっていうのは、猫から学ばな
 きゃいけないと思うんですよ。

Ōkina oto o tatete mōshiwakegozaimasen. Maiku o nigitte iru watashi wa,
 Sangiin giin o yatte orimashita Yamamoto Tarō to mōshimasu. Sapporo ni
 ojamashimasu. Yoroshikuonegaishimasu. Ni sen ju: san nen, ima kara roku nen mae,
 yamamoto tarō wa tōkyōsenkyoku kara, Tōkyōto-min no minasan ni roku ju: roku
 man-pyō no hyō o itadaite kokkai ni okuridashite itadakimashita. Sorekara 6-nen ga
 tachimashita. Konkai no natsu no sangiinsenkyo, yamamoto tarō mo kōho-shadesu.
 Konkai, yamamoto tarō wa, tōkyōsenkyoku karade wa naku, zenkoku doko ni
 irasshatte mo, zenkoku dokoni o sumai demo, 2-mai-me no tōhyō yōshi, hirei daihyō
 ni wa `yamamoto tarō' to kaite itadakeru yōna chōsen o shite orimasu. Dō ka hirei
 daihyō, ni-mai-me no tōhyō yōshi ni wa `Yamamoto Tarō' to o kaki kudasai.
 Yoroshikuonegaishimasu.

Ōkina oto de shitsurei itashimasu. Yamamoto Tarō, kokkai ni ita 6-nenkan, Sangiin no sai zenretsu de, okonawa rete iru iroirona koto ni sankā shi, soshite sore o mite kita. Sono naiyō kara wakarū koto wa, hakkiri shitemasu. Mō sudeni, kono kuni wa, kono kuni ni ikite iru hitobito no koto wa me no naka ni haitteinai. Minasan no koto wa me nakaniha nai to iu, hijō ni zan'nen'na genba o 6-nenkan misetsuke raremashita. Jā ima aru seiji wa, dare no tame no seiji ga okonawa rete iru no ka? Hijō ni shinpurudesu.

Ni sen ju: san nen, dai ni ji Abe seiken hajimatte, sono-nen no hajimete no kokkai de shisei hōshin enzetsu, yōha, sōri jishin ga dōiu hōkō-sei de, do no yōna koto o yatte iku ka to iu koto o hatsugen suru ba ga arimashita. Sono sai, Abe sōri no osshatta koto wa `kono kuni o sekai de ichiban, kigyō ga katsuyaku suru kuni ni suru' to, `kigyō ga ichiban katsuyaku dekiru kuni ni suru' to iu koto o sengen shimashita. Soko kara hajimatta 6-nenkan wa, sono kotoba ni uso wa arimasendeshita. Kigyō ga saidaigen ni mōke rareru yō ni, kigyō ga ou kosuto, kono kosuto o kyūkyoku made sakugen shite iku to iu doryoku o tsudzuketa 6-nenkan. Kigyō-gawa ni totte wa, yorokobashī monodattadeshō. Keredomo, sore ni yotte ōkiku shiwayose ga kita. Dare ni? Minasan nidesu.

[...]

Mazuwa sono, kokkai no naka ni kinchō-kan o takameru to iu yakuwari o, watashitachi Rei wa shinsengu 10-ri de zenryoku de yatte iku. Mochiron sore igai no bubun mo, hontōni minasan no tame no shigoto o shite iru to iu, sono yōna ninshiki ga hirogatte iku koto ni nareba,-ji no shūgiinsenkyode wa, tōsei o kakudai dekiru to omottemasu. Sore dake janai, ima kara 3-nen-go ni wa, sangiinsenkyo mo aru. Sō kangaeru to, hijō ni chansuna ndesu yo. Kono chansu nogasu wake ni ikanai. Shikamo, kore, senkyo de hirogatte iku dake ni todomarazu, konkai, watashi ga naze tōkyōsenkyoku de bunan ni ichi giseki o tori ni ikanakatta ka tte iu no wa, kore wa aru imi, jibun jishin to kono 6-nenkan tomoni ayunde kita shimin no minasan to no atarashī charenji o shitakatta ndesu yo.

[...]

Arigatō. Mokkaī tasuki wo. Neko-chan tīshatsuda. Dōda. Anata no seikatsu o mamoru to iu koto wa neko-chan no seikatsu mo mamoru to iu kotodesu yo. Oba-chan mo neko daisukidayo de sutte. Arigatōgozaimasu. Watashi mo sōdesu. Hontōni neko-sama ni sukuwa remashita yo. Shinitaku naru yōna yononaka de, tada sonzai shi teru dake de, tada sonzai shi teru dakede ī n datte oshiete kureta no wa, neko-chan'na ndesu yo. Kono naka ni neko nigatena hito mo iru to omou ndesukedo ne. Sekai de jibungaichiban erai to omottenai ndesukedo, ichiban era-sō ni shite ndesu yo. Tada tabete ne teru dakenanoni, subarashī sonzaidesu ne. Dakara, mō min'na ga neko mitai ni iki rareru yōna shakai o mezashitai ndesu yo ne. Kūki nante yomanai, jibun ga ki ga mukeba nani ka ne o aite shi tari toka shimasuga, sō janai tokiniha mō jibun no sukina tōri ni sa sete morau. Jibunrashiku ikiru tte iu no wa, neko kara manabanakya ikenai to omou ndesu yo.

Додаток В

Транскрибування та транскрипція вступної частини політичної промови прем'єр-міністра Японії Абе Шіндзо (2013)

Електронний ресурс:
<https://www.youtube.com/watch?v=C8ElWlzslO0&list=WL&index=29&t=0s> (дата звернення: 30.10.2020)

ご列席の皆様、初めにジョン・アッシュ大使の議長就任をご一緒にお祝いしましょう。議長、まずシリア情勢について新たなプレッジを述べようと思えます。化学兵器が使われたことは私を含め日本国民に深い衝撃と怒りを呼び起こしました。化学兵器は二度と再び使用されてはなりません。シリアの化学兵器の廃棄に向けた国際社会の努力に我が国は徹底的な支持と能うる限りの協力を表明します。無辜の市民が犠牲となり続ける状況に義憤を覚えざるを得ません。暴力の停止政治対話の開始劣悪な人道状況の改善を喫緊の課題と考えます。いまこの瞬間にも数を増す難民たちその支援にも我が国は一層の

努力を傾注します。国内避難民にあるいは国境を越えて逃れる難民に国際社会と連携し手を差し伸べます。我が国NGOやボランティア組織が彼らのため昼夜兼行で働いていることを私は誇りに思います。国際社会の助けが及びにくい反体制勢力の支配地域に対しても我が国は支援を続けます。医療センターで働くスタッフに訓練を施し持ち運びのできるX線装置など医療器具を届けます。行く手に厳しい冬を控え難民たちの絶望が増すいまシリアと周辺国への人道支援として我が政府は新たに6000万ドル相当を追加し直ちに実施することを表明したいと思います。こうした支援を今後ジュネーブ2を始めとする政治対話のプロセスと並行させ国際社会の皆様と協力しつつ進めていく決意です。さて議長、ご列席の皆様、私たちの国とその首都東京は7年後の2020年オリンピック・パラリンピックをホストする栄養に浴しました。手にした僥倖に報いる私の責務とはまずもって日本経済を強く建て直すことそのうえで日本を世界に対して善をなす・頼れる「力」とすることです。私はここに日本を今まで同様..いいえ、世界はいよいよ悲劇に満ちているのですから、むしろこれまで以上に平和と安定の力としていくことをお約束します。

Go resseki no minasama, hajime ni Jon Asshu taishi no gichō shūnin wo goisshoni oiwai shimashou. Gichō, mazu Shiria jōsei ni tsuite aratana purejji wo nobeyou to omoimasu. Kagaku heiki ga tsukawareta koto wo watashi wo fukume nihonkokumin ni fukai shōgeki to ikari wo yobiokoshimashita. Kagaku heiki wa nidoto futatabi shiyō sarete wa narimasen. Shiria no kagaku heiki no haiki ni muketa kokusai shakai no doryoku ni wagakuni wa tetteitekina shiji to atauru kagiri no kyōryoku wo hyōmei shimasu. Muko no shimin ga gisei to nari tsudzukeru jōkyō ni gifun wo oboezaru wo emasen. Bōryoku no teishi seiji taiwa no kaishi retsuakuna jindō jōkyō no kaizen wo kikkin no kadai to kangaemasu. Ima kono shunkan ni mo kadzu wo masu nanmin-tachi sono shien ni mo wagakuni wa issō no doryoku o keichū shimasu. Kokunai hinan-min ni aruiwa kokkyō wo koete nogareru nanmin ni kokusai shakai to renkei shi te wo sashinobemasu. Wagakuni NGO ya borantia soshiki ga karera no tame chūya kenkō de hataraitte iru koto wo watashi wa hokori ni

omoimasu. Kokusai shakai no tasuke ga oyobi nikui hantaiseiseiryoku no shihai chiiki ni taishite mo wagakuni wa shien wo tsudzukemasu. Iryō sentā de hataraku sutaffu ni kunren wo hodokoshi mochihakobi no dekiru X-sen sōchi nado iryō kigu wo todokemasu. Yukute ni kibishī fuyu wo hikae nanmin-tachi no zetsubō ga masu ima Shiria to shūhen kuni e no jindō shien to shite waga seifu wa arata ni 6000 man-doru sōtō wo tsuika shi tadachini jisshi suru koto wo hyōmei shitai to omoimasu. Kōshita shien wo kongo junēbu 2 wo hajime to suru seiji taiwa no purosesu to heikō sase kokusai shakai no minasama to kyōryoku shitsutsu susumete iku ketsui desu. Sate gichō, go resseki no minasama, watashitachi no kuni to sono shuto Tōkyō wa 7-nen-go no 2020-nen orinpikku•pararinpikku wo hosuto suru eiyō ni yoku shimashita. Te ni shita gyōkō ni mukuiru watashi no sekimu to hamazu motte nipponkeizai wo tsuyoku tatete naosu koto sonouede Nihon wo sekai ni taishite zen wo nasu• tayoreru ‘chikara’ to suru koto desu. Watashi wa koko ni Nihon wo imamade dōyō... iie, sekai wa iyoiyo higeki ni michite iru no desu kara, mushiro kore made ijō ni heiwa to antei no chikara to shite iku koto wo oyakusoku shimasu.